

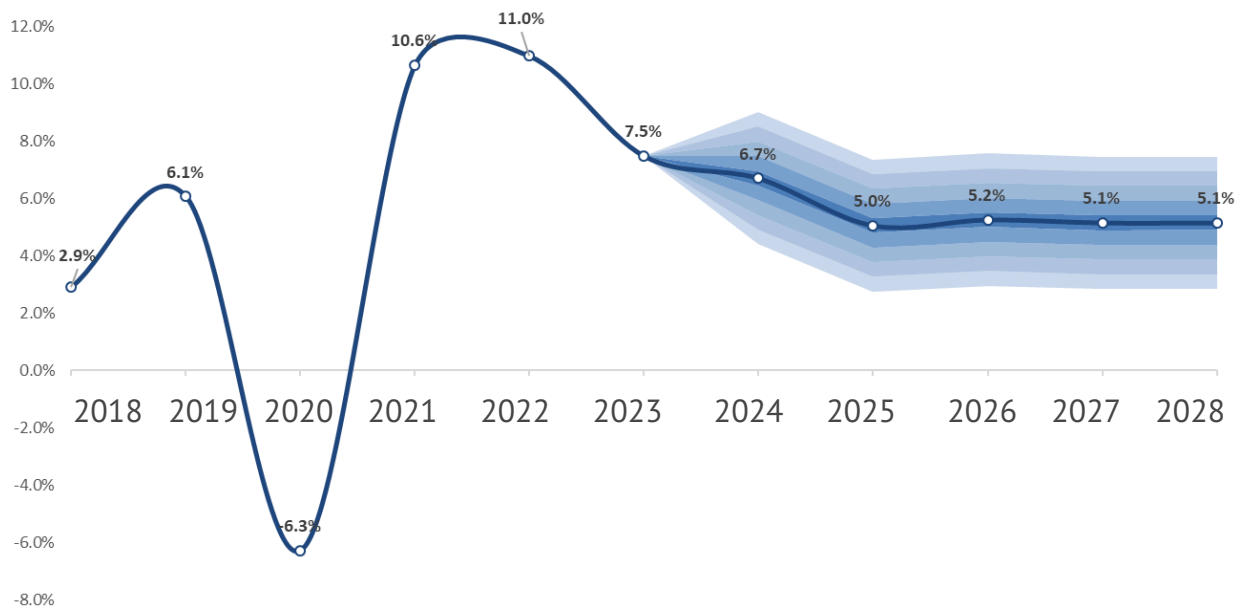

წლიური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024 - 2028 წწ

2025-2028 წლების "ძირითადი მაკროეკონომიკური
პროგნოზებისა და საქართველოს სამინისტროების
ძირითადი მიმართულებების შესახებ"
დოკუმენტის მიხედვით

საქართველოს პარლამენტის
საბიუჯეტო ოფისი
2024 ივნისი

ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2024 - 2028 წწ

წვლილი 2024 წლის ეკონომიკურ ზრდაში:

რეალური მოხმარება: +4.5% ↑

რეალური ინვესტიციები : +3.7% ↑

წმინდა ექსპორტი: -1.5% ↓

ანგარიშის შესახებ: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატის შესაბამისად, დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური პროგნოზები მიზნად ისახავს წარმოდგინოს ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების მთავრობის მიერ წარმოდგენილი პროგნოზების ალტერნატიული საპროგნოზო მაჩვენებლები.

შენიშვნა: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური პროგნოზები განახლდება საბიუჯეტო პროცესის და საბიუჯეტო ოფისის ანგარიშგების კალენდრის შესაბამისად.

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

შინაარსი

ძირითადი მიგნებები	4
1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ	6
საბაზისო სცენარი	7
2. რეალური სექტორი	7
3. ფისკალური სექტორი	12
4. საგარეო სექტორი	18
5. მონეტარული სექტორი	20
6. მაკროეკონომიკური სცენარები	22
6.1 ძირითადი დაშვებები	23
6.2 ოპტიმისტური და პესიმიისტური სცენარები	25
დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	29
დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)	32
დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (პესიმიისტური სცენარი)	35
დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	38
დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2026-2027 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	39
დანართი 6: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის	40
დანართი 7: პესიმიისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის	41

ძირითადი მიგნებები

- პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წელს საქართველოს ეკონომიკა 6.7%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2024 წლისთვის (6.7%) 0.7 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს (6.0%). საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2024-2028 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 5.5%-ს შეადგენს.
- საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024 წლისათვის ნომინალური მშპ 10.3%-ით გაიზრდება და 88,531 მლნ ლარს მიაღწევს.
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით 2024 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მაჩვენებელს ჩამოცდება და 2.6%-ს მიაღწევს. მთავრობის პროგნოზით 2024 წელს ინფლაცია 2.5%-ს გაუთანაბრდება.
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცოცხლებული ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად, კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობა 2024 წლისათვის 2023 წელთან შედარებით, 1.9%-ული პუნქტით გაიზრდება და მშპ-ის 19.7%-ს მიაღწევს, საშუალოვადიან პერიოდში ზრდადი ტენდენცია ექნება და 2028 წელს 23.0%-ს შეადგენს. მთავრობის პროგნოზის მიხედვით, 2024 წლისთვის კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობის ზრდა 18.4%-მდე არის მოსალოდნელი, საშუალოვადიან პერიოდში უმნიშვნელოდ გაიზრდება და 2028 წლისთვის 18.8%-ს გაუტოლდება.
- 2024 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს (GFSM 2014) მშპ-თან მოსალოდნელი ფარდობა -2.3%-ს შეადგენს. ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდოს მაჩვენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2024 წლისთვის -2.2%-ს გაუტოლდება.
- რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2024 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მაჩვენებელია -2.0%, რაც 0.3 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მაჩვენებლისგან (-2.3%).
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისათვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 22,940 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 290 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის პროგნოზს (22,650 მლნ ლარი). უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებლებს შორის. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 25.9%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი 25.8%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2024-2028 წლებისათვის გადასახადების შეფარდება მშპ-თან საშუალოდ 25.6% იქნება.
- პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 4.7%-ია, ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-ის 5.0%-ს შეადგენს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი 2024-2028 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -4.5%-ის ფარგლებში განისაზღვრება.
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, სავაჭრო დეფიციტი 2024 წელს მშპ-ის 9.3%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზით კი დეფიციტი 8.8% იქნება.

- რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 958 მლნ აშშ დოლარს გაუტლდდება და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, აღნიშნული მაჩვენებელი 2024 წელს 1,900 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს.
- საბიუჯეტო ოფისის დაშვებით, 2024 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 50,233 მლნ ლარს გაუტლდდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 16.3%-ს. თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მოსალოდნელი მოცულობა 29,320 მლნ ლარია, ზრდა კი - 16.8%.
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის მოსალოდნელია საერთაშორისო რეზერვების 2.3%-ით ზრდა. შესაბამისად, 2024 წელს რეზერვების მოცულობა 5,126 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (3.2 თვის იმპორტის ჯერადი), ხოლო 2028 წლისთვის საერთაშორისო რეზერვების მოსალოდნელი მოცულობა 7,367 მლნ აშშ დოლარი იქნება.
- რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 59,773 მლნ ლარს მიაღწევს, რაც სამთავრობო პროგნოზთან შედარებით, 185 მლნ ლარით ნაკლებია.
- ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2024-2028 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 6.8% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში - 3.2%.
- ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 3.7%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 2.2%).
- ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2024 წელს შენარჩუნდება 3.0%-იან ნიშნულზე დაბლა. შემდგომში თანდათან შემცირდება და უკვე 2028 წლისათვის მისი მშპ-თან შეფარდება -1.0% იქნება. რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2024 წლისათვის -1.8%-ს გაუტლდდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირებას დაიწყებს და მუდმივად მშპ-ის 3.0%-ის ქვემოთ იქნება.
- მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ როგორც მიმდინარე, ისე მომდევნო წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-იან ნიშნულზე ქვემოთ იქნება, ხოლო 2026 წელს 3.0%-ს შეადგენს. იგივე ტენდენცია ექნება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტსაც, იგი 2024 წელს -2.6% იქნება და შემდეგ წლებში მუდმივად მშპ-ის 3.0%-ზე ნაკლები იქნება.
- აღსანიშნავია, რომ პესიმისტური სცენარი 2024-2028 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს საშუალოდ -3.4%-ის ფარგლებში პროგნოზირებს, ხოლო ოპტიმისტური კი -5.6%-ის ფარგლებში. 2028 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან შესაბამისად -5.5% და -3.1% იქნება.

1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი (PBOMFM) არის თავსებადი საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ფინანსური პროგრამირებისა და პოლიტიკის მოდელის სტრუქტურასთან, რომელიც ეკონომიკური თეორიებიდან გამომდინარე ერთმანეთთან აკავშირებს ოთხ ძირითად სექტორს:

- რეალური სექტორი
- ფისკალური სექტორი¹
- საგარეო სექტორი
- მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკურ მოდელში აღნიშნულ სექტორებს შორის კავშირები წარმოდგენილია განტოლებების სახით, რომელიც იყოფა სამ ძირითად ჯგუფად:

1. სააღრიცხვო იგივეობა: მოიცავს ისეთ განტოლებებს, რომლებიც ასახავს სახელმწიფო ანგარიშსწორების იგივეობებს. მაგალითად, მთლიანი შიდა პროდუქტი უტოლდება მოხმარების, ინვესტიციების, სახელმწიფო დანახარჯებისა და წმინდა ექსპორტის ჯამს.

2. ეკონომეტრიკული განტოლებები: ასახავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ეკონომიკურ მოდელებს. მაგალითად, სამომხმარებლო ხარჯების განტოლება ეყრდნობა დაშვებას, რომ რეალურ მშპ-სა და სესხების რეალურ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთს გავლენა აქვს სამომხმარებლო ხარჯების მოცულობაზე. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური განტოლებების შესადგენად გამოყენებულია ისეთი ეკონომიკური მოდელები, როგორებიცაა: ავტორეგრესიული მცოცავი საშუალოს მოდელი, ვექტორული ავტორეგრესია, შემზღუდული ვექტორული შეცდომის შესწორების მოდელი, უმცირეს კვადრატთა მეთოდის შეცდომის შესწორების მოდელი, ბაიესიანი ვექტორული ავტორეგრესიის მოდელი. ამასთანავე, მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელში დაშვებები გაკეთებულია 51 მაკრო-ფისკალურ ცვლადზე, საიდანაც 16 ეგზოგენური დაშვებაა, 31 წარმოადგენს მაკრო-ეკონომეტრიკული მოდელებიდან მიღებულ შეფასებებს (25 - მოდელიდან მიღებული შედეგებია, ხოლო 6 - მათზე დაფუძნებული გაანგარიშებები) და 4 ცვლადის დაშვება გაკეთებულია ექსპერტული შეფასების საშუალებით.

3. ტექნიკური განტოლებები: მოიცავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ისტორიული მონაცემებიდან და სტილიზირებული ფაქტებიდან გაკეთებულ დაშვებებს. მაგალითად, მომსახურების ექსპორტის პროგნოზული მონაცემი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მომსახურების ექსპორტის წილი მთლიანი ექსპორტის მოცულობაში უტოლდება ბოლო სამი წლის წილის საშუალოს.

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი ეყრდნობა 1996Q1-2024Q1 წლების კვარტალურ მონაცემებს. მონაცემთა ბაზა შედგენილია შემდეგი ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი მონაცემებით:

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - რეალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ფისკალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ეროვნული ბანკი - საგარეო სექტორისა და მონეტარული სექტორის ცვლადები.

1. მოდელში ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი აღებულია მთავრობის საშუალოვადიანი პროგნოზებიდან, როგორც ეგზოგენური ცვლადი.

საბაზისო მოდელი

2. რეალური სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წელს საქართველოს ეკონომიკა 6.7%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2024 წლისთვის (6.7%) 0.7 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს² (6.0%) და განსხვავდება (1.1 პპ-ით აღემატება) საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის დეკემბერში გამოქვეყნებული საპროგნოზო მაჩვენებლისაგან³. 2020 წელს კოვიდ პანდემიის შედეგად დაფიქსირებული ეკონომიკური კლების შემდგომ (-6.3%), მნიშვნელოვანი ეკონომიკური ზრდა დაფიქსირდა როგორც 2021 წელს (10.6%), აგრეთვე 2022 (11%) და 2023 (7.5%) წლებში, რაც, ძირითადად განპირობებული იყო 2020 წლის COVID 19-ის პანდემიით გამოწვეული მაღალი ეკონომიკური კლების გამო არსებული ე.წ. საბაზისო ეფექტით და მოსალოდნელზე მნიშვნელოვნად უკეთესი განვითარების ტენდენციის არსებობით. აღსანიშნავია ისიც, რომ მიუხედავად მიმდინარე რუსეთ-უკრაინის ომისა, 2021 წელს დაწყებული ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2022 წელსაც შენარჩუნდა როგორც საგარეო ვაჭრობის მაჩვენებლებში, აგრეთვე გზავნილების, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების, საფინანსო სექტორის, ტურიზმის სექტორის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლების მიმართულებით, ხოლო 2023 წელს წინა წელთან შედარებით ზოგიერთ მაჩვენებელთან მიმართებით კლება დაფიქსირდა (ფულადი გზავნილები, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები).

საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ემყარება დაშვებას, რომ მიმდინარე წელს და საშუალოვადიან პერიოდში კვლავ შენარჩუნდება მაღალი ეკონომიკური ზრდის ტენდენციები, უფრო მეტად გაიზრდება ტურიზმის მაჩვენებლები, მნიშვნელოვან დონეზე შენარჩუნდება საგარეო ვაჭრობის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლები, აგრეთვე რეგიონში მიმდინარე კონფლიქტი საქართველოს ეკონომიკაზე მნიშვნელოვან გავლენას არ მოახდენს. აღსანიშნავია, რომ 2024 წლის პირველ ოთხ თვეში ქვეყანაში მაღალი ეკონომიკური აქტივობა დაფიქსირდა და დღგ-ს გადამხელ საწარმოთა ბრუნვა საშუალოდ 10.2%-ით გაიზარდა, შესაბამისად გაიზარდა რეალური მშპც. გარდა აღნიშნულისა, დაშვებისას, ასევე, მხედველობაშია მიღებული როგორც ქვეყნის შიდა ეკონომიკური აქტივობა, ასევე საქართველოს მთავარი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების⁴ ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასებები და პროგნოზი⁵. კერძოდ:

- მოსალოდნელია, რომ 2024 წლისათვის მნიშვნელოვნად გამოცოხლდება ტურისტული სექტორიც 2023 წელთან შედარებით, გაიზრდება როგორც მომსახურების ექსპორტი, ისე იმპორტი.
- კორონავირუსის პანდემიის პერიოდში მნიშვნელოვნად გაზრდილი ინფლაციის ზრდის ტემპის საპასუხოდ, ეროვნულმა ბანკმა 2022 წლის თებერვლიდან გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, რომელმაც თებერვლის დასაწყისიდან 10.5%, ხოლო მარტის ბოლოდან 11.0% შეადგინა. 2022 წელს საშუალო წლიურმა ინფლაციამ 11.9% შეადგინა, რის შემდგომაც აღნიშნულმა მაჩვენებელმა შემცირება დაიწყო. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ ინფლაციის მკვეთრი კლება დაფიქსირდა 2023 წლის მეორე კვარტალში,

2. მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 31 მაისს წარდგენილ ძირითადი მაკროეკონომიკური პროგნოზებისა და საქართველოს სამინისტროების ძირითადი მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს 2024-2028 წწ

3. www.pbo.parliament.ge

3. მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 3 ნოემბერს ინიცირებული „საქართველოს 2024 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტზე თანდართული 2024-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

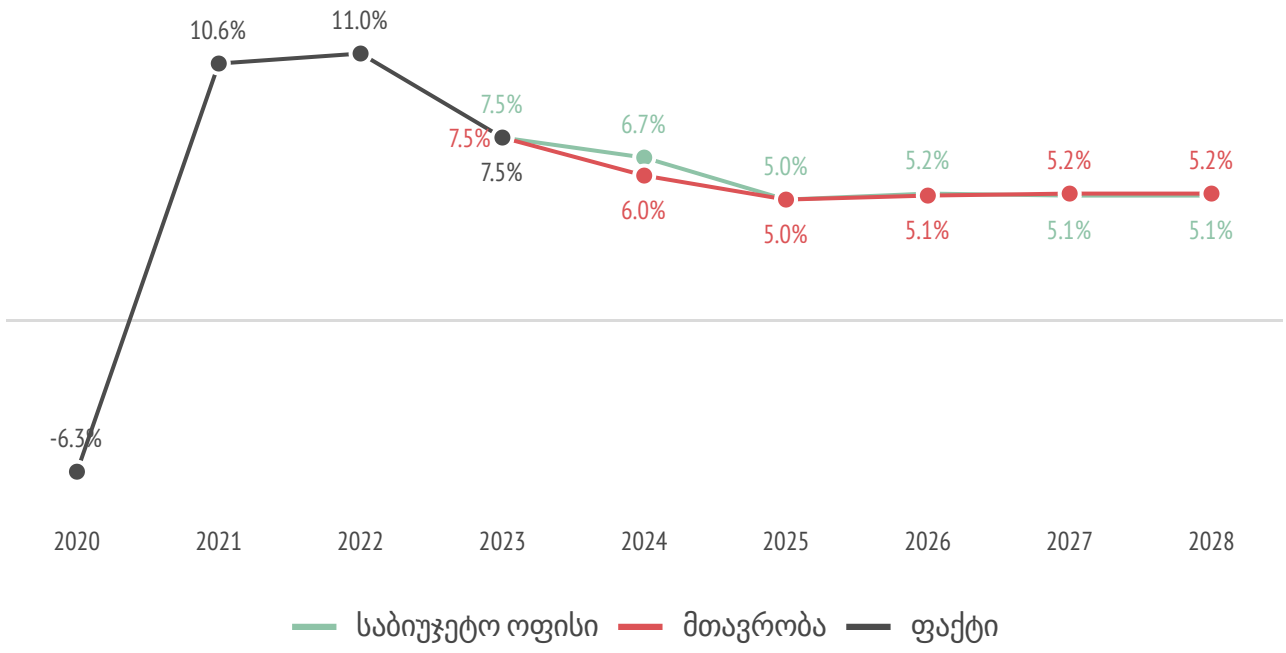
4. ევროკავშირი, რუსეთი, თურქეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი, ჩინეთი, უკრაინა და აშშ.

5. წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ აპრილი, 2024“ (WEO April, 2024).

კერძოდ, 2023 წლის ივლისში წლიური ინფლაციის დონე 0.3%-ით განისაზღვრა, რაც ძირითადად მსოფლიო ბაზარზე ნავთობსა და სურსათზე ფასების კლებით იქნა გამოწვეული. 2023 წლის ივლისის თვეში სურსათის ფასების რეალური ინდექსი წინა წლის შესაბამის თვესთან მიმართებით 13.3%-ით შემცირდა⁶. შემცირებული სამომხმარებლო ფასების ინფლაციის პასუხად, საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა 2023 წლის 10 მაისის გადაწყვეტილებით მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 0.5 პპ-ით, 2 აგვისტოს 0.25 პპ-ით, 13 სექტემბერს 0.25 პპ-ით, ხოლო 20 დეკემბერს 0.5 პპ-ით⁷ შეამცირა. ექსპანსიური მონეტარული პოლიტიკა შეინარჩუნა ეროვნულმა ბანკმა 2024 წლის პირველ ნახევარშიც. კერძოდ, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა მიმდინარე წელს მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი ჯამში 1.5 პპ-ით 8%-მდე შეამცირა. ეროვნული ბანკის აღნიშნული პოლიტიკის საპასუხოდ ინფლაციის მაჩვენებელმა მარტის თვიდან ზრდა დაიწყო. აღნიშნულის გათვალისწინებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლის მეორე ნახევარში წლიური ინფლაციის შედარებით მაღალი ზრდის ტემპი შენარჩუნდება, თუმცა მიზნობრივ მაჩვენებელს (3.0%) არ აღემატება. აღნიშნული ტრენდის შენარჩუნება მოსალოდნელია საშუალოვადიან პერიოდშიც.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2024-2028 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 5.5%-ს შეადგენს, რაც საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის დეკემბრის თვეში გაკეთებული საპროგნოზო მაჩვენებლის ტოლია (საშუალოდ 5.5%-იანი ზრდა 2023-2027 წლებში). 2024 წელს ეკონომიკური აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდ წვლილს რეალური მოხმარება და ინვესტიციები შეიტანს და რეალური მშპ-ს ზრდას შესაბამისად 4.5 პპ და 3.7 პპ-ით განისაზღვრება.

რაც შეეხება ანალოგიური პერიოდისათვის მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელს, 2024-2028 წლებში საშუალო ეკონომიკური ზრდის სამთავრობო პროგნოზი 5.3%-ს გაუტოლდება, რაც, ასევე, არ განსხვავდება მთავრობის 2023 წლის დეკემბრის ანალოგიური მაჩვენებლის პროგნოზისგან (5.3%-იანი ზრდა 2023-2027 წლებში). აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი საშუალოვადიანი პერიოდისათვის ითვალისწინებს მთავრობის საშუალოვადიან პერიოდში არაფინანსური აქტივების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯები) საპროგნოზო/დაგეგმილ ზრდას, რომლის ფაქტობრივმა დინამიკამ, შესაძლოა, შესაბამისი გავლენა მოახდინოს ოფისის საპროგნოზო მაჩვენებლების ფაქტობრივ რეალიზებაზე.

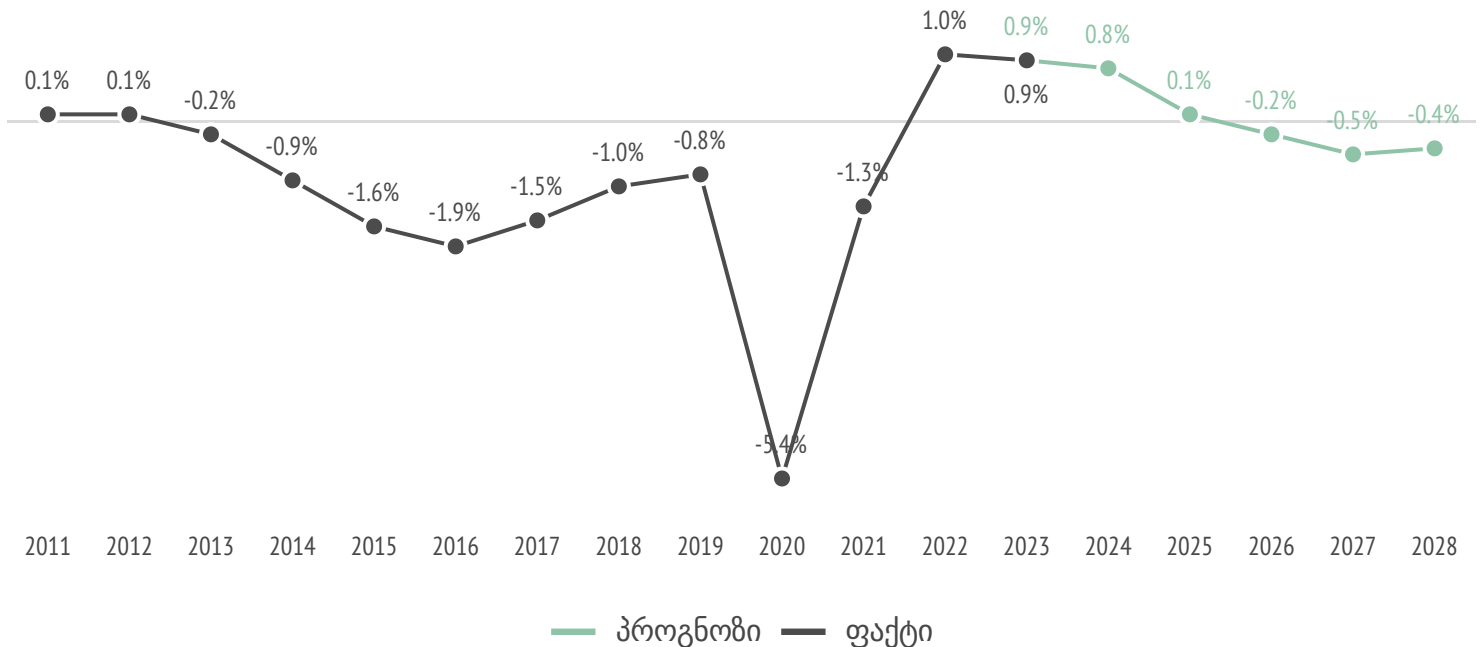
დიაგრამა 1: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი.

6. წყარო: FAO Food Price Index | World Food Situation | Food and Agriculture Organization of the United Nations
 7. <https://nbg.gov.ge/monetary-policy/committee-decisions>

საინტერესოა მთლიანი ფაქტორული პროდუქტიულობის დინამიკის კავშირი ეკონომიკურ აქტივობასთან, რომლის შესაფასებლადაც მნიშვნელოვანია გავანალიზოთ, რამდენად შეესაბამება მიმდინარე ეკონომიკური ზრდა იმ პოტენციალს, რომელიც ქვეყანას თავისი რესურსების ოპტიმალური ათვისებისა და გამოყენების პირობებში ექნებოდა. ყველაზე მართებულია, გაანგარიშდეს ე.წ. პოტენციური მშპ და შედარდეს ფაქტობრივ მდგომარეობას. აღნიშნული სხვაობა რეალურ და პოტენციურ მშპ-ის შორის იქნება ე.წ. მშპ-ის გაპი⁸.

აღსანიშნავია, რომ 2020 წელს დაფიქსირებული მკვეთრი ეკონომიკური კლების გამო ქვეყნის ეკონომიკა პოტენციურ დონეს ჩამორჩებოდა და, შესაბამისად, რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტის უარყოფი გაპი ფიქსირდებოდა, თუმცა 2021 წლიდან დაწყებული მოსალოდნელზე მაღალი ეკონომიკური ზრდის შესაბამისად, უარყოფითი გაპი დაიხურა და ქვეყნის ეკონომიკურმა ზრდამ მის პოტენციურ დონეს გადააჭარბა. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, დადებითი გაპია მოსალოდნელი 2024-2025 წლებშიც, თუმცა შემდგომ წლებში ქვეყნის ეკონომიკა თანდათან დაუახლოვდება პოტენციურ დონეს, ხოლო 2026-2028 წლებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი მის პოტენციურ დონეს⁹ ჩამორჩება.

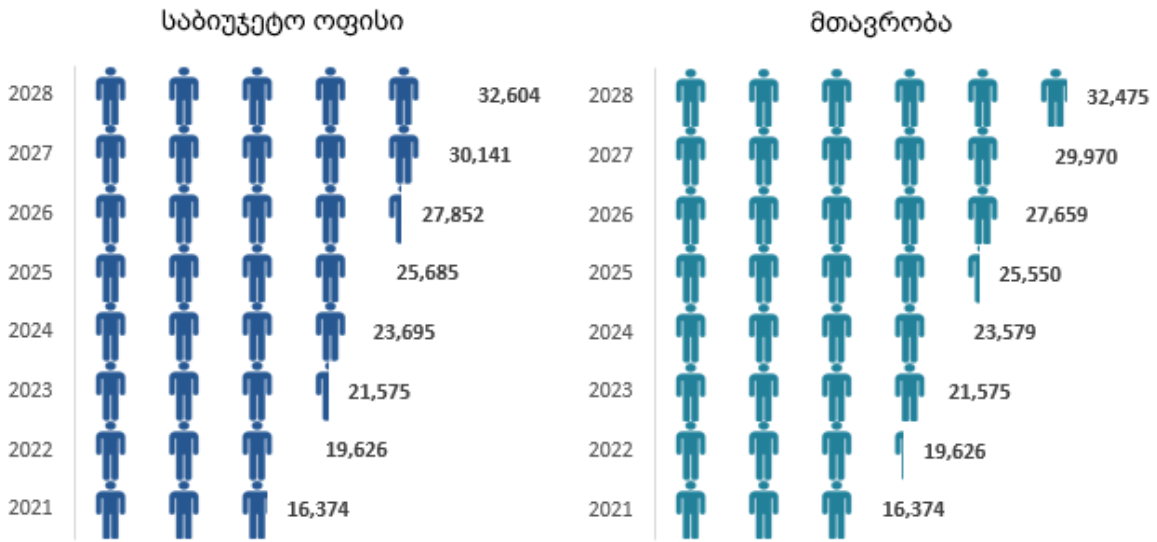

დიაგრამა 2: რეალური მშპ-ის გაპი

რაც შეეხება ნომინალურ მშპ-ს ერთ სულ მოსახლეზე, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით მისი მოცულობა 2024 წლისთვის 23,695 ლარს, ხოლო 2028 წლისათვის 32,604 ლარს შეადგენს. აღნიშნული მაჩვენებელი განსხვავდება მთავრობის პროგნოზისგან, რომელიც 2024 წელს 23,579 ლარს, ხოლო 2028 წლისთვის 32,475 ლარს შეადგენს. ერთ სულზე მშპ-ს ინდიკატორის განსხვავებული მაჩვენებლების ძირითადი გამომწვევი მშპ-ის და დეფლატორის განსხვავებული პროგნოზებია. კერძოდ, ოფისის პროგნოზით, მშპ-ის დეფლატორის მაჩვენებელი 2024 წელს 3.3%-ს შეადგენს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით აღნიშნული მაჩვენებელი 3.1%-ს გაუტოლდება.

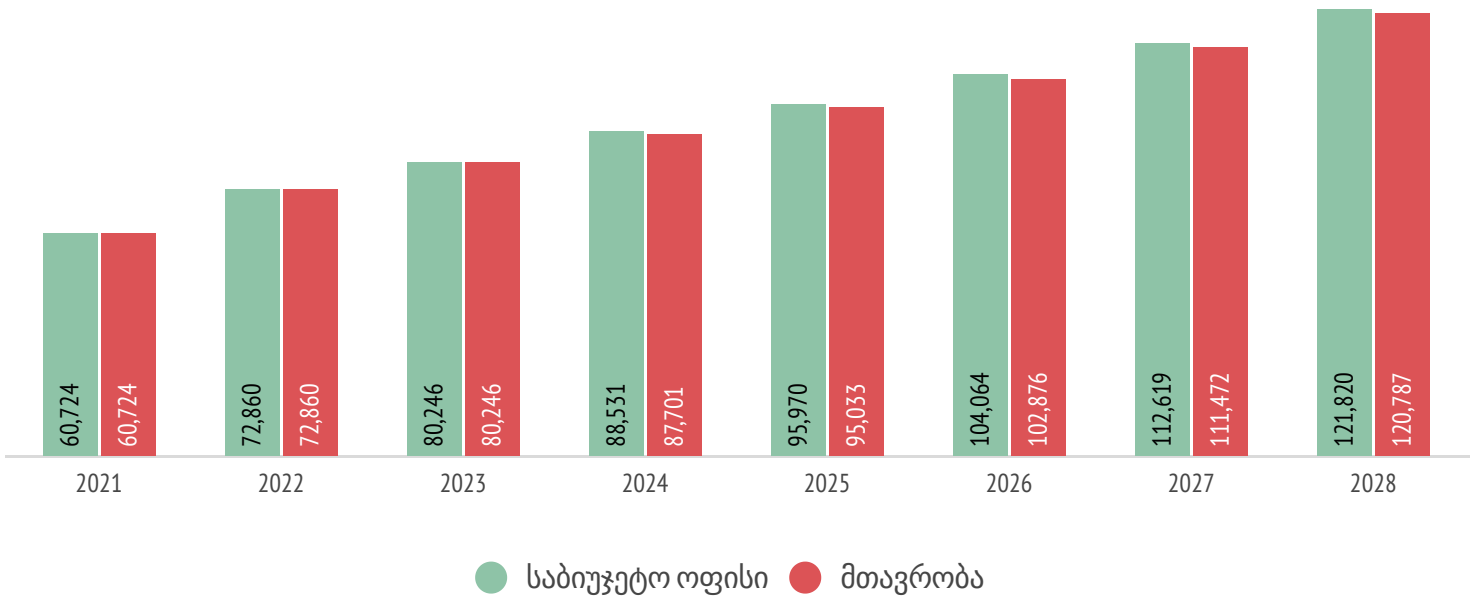
8. დამატებით, მშპ-ს გაპის შესახებ იხ. <http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/KP0215.pdf>

9. მშპ-ის პოტენციური დონე შეფასებულია „კალმანის ფილტრის“ გამოყენებით. პოტენციური დონის შეფასების მეთოდოლოგიისათვის იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: "ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი".

დიაგრამა 3: მშპ ერთ სულ მოსახლეზე, ნომინალური ლარი. PBO

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024 წლისათვის ნომინალური მშპ 10.3%-ით გაიზრდება და 88,531 მლნ ლარს მიაღწევს. აღსანიშნავია, რომ სამუალოვადიან პერიოდში მთავრობის რეალური ეკონომიკური ზრდის ტემპის და ინფლაციის განსხვავებული პროგნოზების გათვალისწინებით, ნომინალური მშპ-ს მაჩვენებელი საბიუჯეტო ოფისის მაჩვენებელს ჩამორჩება.

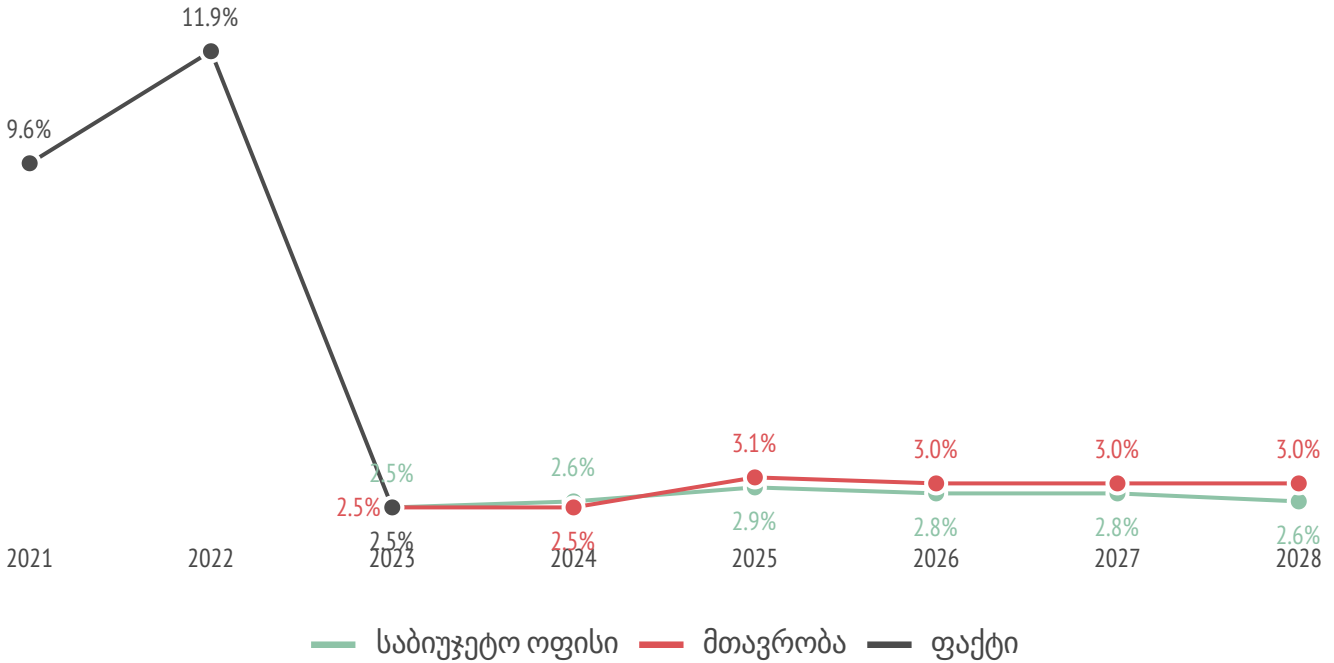

დიაგრამა 4: ნომინალური მშპ, მლნ ლარი.

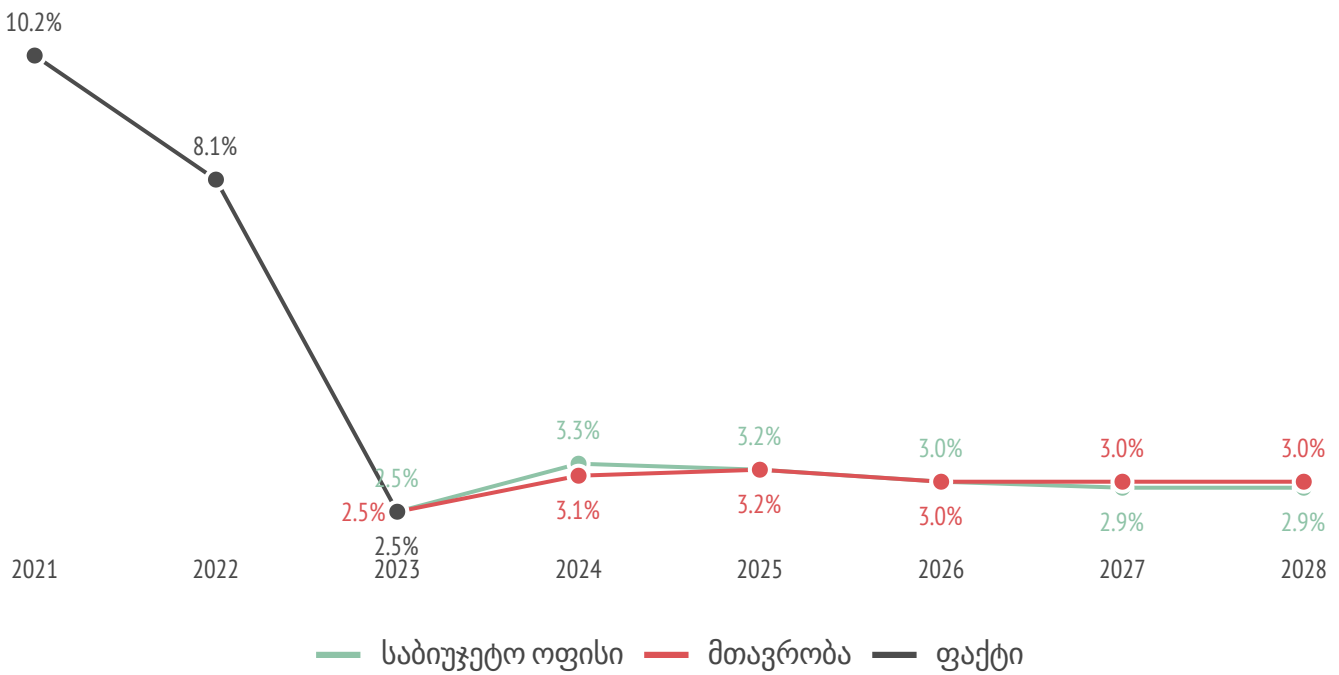
საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის ე.წ. „საორიენტაციო ტრაექტორიის“ გათვალისწინებით, 2024 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მაჩვენებელზე დაბალი იქნება და 2.6%-ს მიაღწევს. ოფისის მიერ 2023 წლის დეკემბრის თვეში გამოქვეყნებული წლიური ინფლაციის საპროგნოზო მაჩვენებელი 3.0%-ს შეადგენდა. ინფლაციის მიზნობრივ მაჩვენებელზე დაბალი მაჩვენებელია, ასევე, მოსალოდნელი სამუალოვადიან პერიოდშიც. აღსანიშნავია, რომ 2023 წლის მეორე ნახევარში ინფლაციის მაჩვენებლის მკვეთრი შემცირება დაინჟო, რაც 2024 წლის პირველ კვარტალშიც გაგრძელდა (სამუალოდ 0.3%). ფასების დონის შემცირებაზე გავლენა იქონია 2023 წლის მეორე ნახევარში ნავთობის და სასურსათო პროდუქციის მსოფლიო ბაზარზე ფასების მნიშვნელოვანმა კლებამ, თუმცა ეროვნული ბანკის მიერ 2023 წლის მეორე ნახევარში და მიმდინარე წელს მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთის შემცირებამ გავლენა მოახდინა ფასების დინამიკაზე. კერძოდ, სამომხმარებლო ფასების

მაჩვენებელმა ზრდა დაიწყო და აპრილ-მაისის თვეებში საშუალოდ 1.8%-ის ნიშნულზე დაფიქსირდა. აღნიშნული ტენდენციების გათვალისწინებით, საბიუჯეტო ოფისის საპროგნოზო წლიური ინფლაციის მაჩვენებელი დეკემბრის პროგნოზთან შედარებით 0.4 პპ-ით შემცირდა.

მთავრობის პროგნოზით, 2024 წელს ინფლაცია 2.5%-ს შეადგენს, 2025 წელს ეროვნული ბანკის მიზნობრივ 3.0%-იან მაჩვენებელს გადააჭარბებს, ხოლო 2026-2028 წლებში 3.0%-იან ნიშნულზე დაფიქსირდება. გასათვალისწინებელია, რომ როგორც მონეტარული პოლიტიკის, ასევე საგარეო ფაქტორების განსხვავებულმა ცვლილებამ, შესაძლებელია, განაპირობოს განსხვავებები საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან.

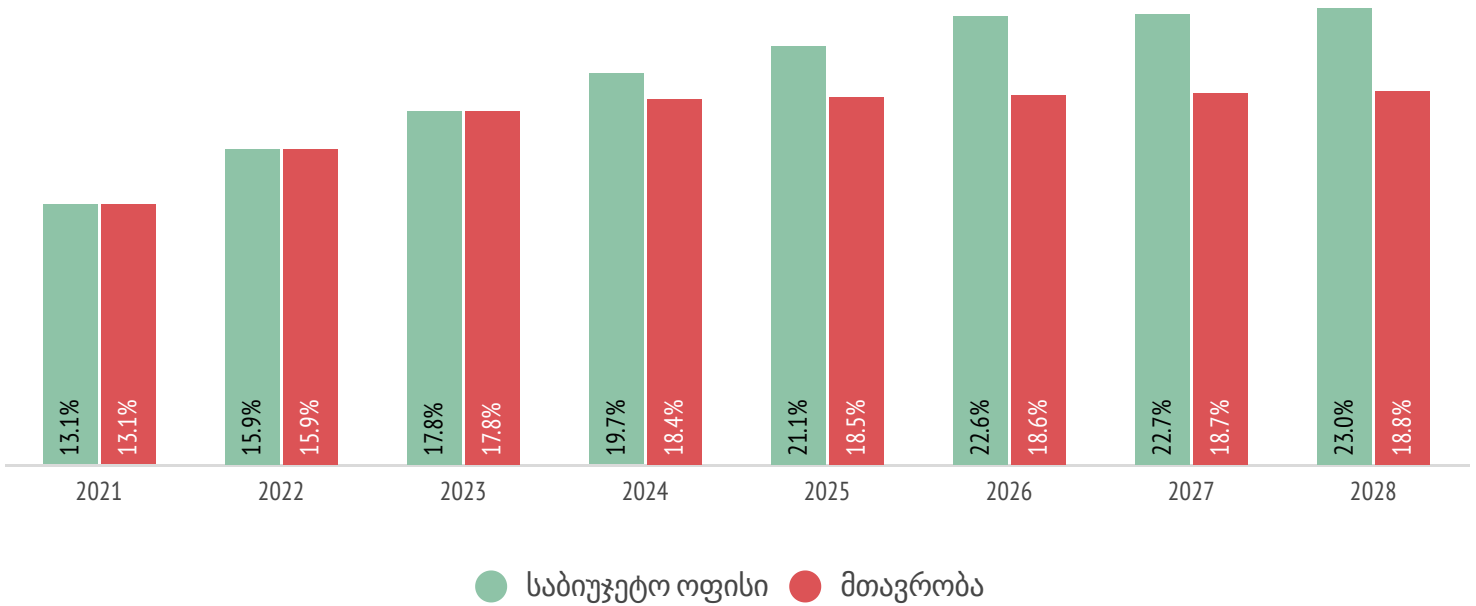

დიაგრამა 5: სამომხმარებლო ფასების ინდექსები, პერიოდის საშუალო.

დიაგრამა 6: მშპ-ის დეფლატორი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცვლადი ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად, კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობა 2024 წლისათვის 19.7%-ს მიაღწევს, საშუალოვადიან პერიოდში ზრდადი ტენდენცია ექნება და 2028 წელს 23.0%-ს შეადგენს. რაც შეეხება კერძო დანაზოგებს, მისი მშპ-თან ფარდობა 2024 წლისთვის 17.8%-ის, ხოლო 2028 წლისთვის 20.9%-ის დონეზე დაფიქსირდება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში მთლიანი დანაზოგები კვლავ არ იქნება საკმარისი მთლიანი ინვესტიციების დასაფინანსებლად, ამიტომ ინვესტიციები დანარჩენი მსოფლიოსგან მიღებული სესხებით დაფინანსდება (მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითი ბალანსი). მთავრობის პროგნოზის მიხედვით, 2024 წლისთვის კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობის ზრდა 18.4%-მდე არის მოსალოდნელი, საშუალოვადიან პერიოდში უმნიშვნელოდ გაიზრდება და 2028 წლისთვის 18.8%-ს გაუტოლდება.

დიაგრამა 7: კერძო ინვესტიციები, მშპ-თან შეფარდება.

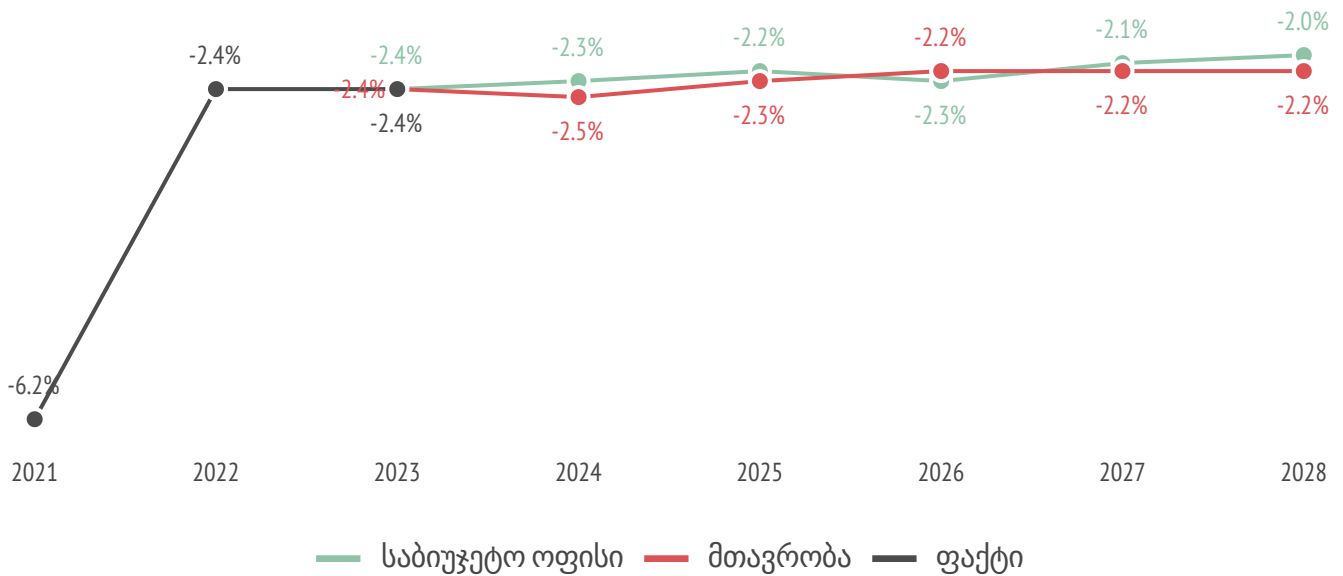
3. ფისკალური სექტორი

ფისკალური გარემოს ანალიზისათვის მნიშვნელოვანია ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს მოცულობა როგორც საშუალოვადიან, ასევე - გრძელვადიან პერიოდში. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს¹⁰ (GFSM 2014) მშპ-თან მოსალოდნელი ფარდობა -2.3%-ს შეადგენს (2023 წლის დეკემბრის პროგნოზით იგი -2.5% იყო).

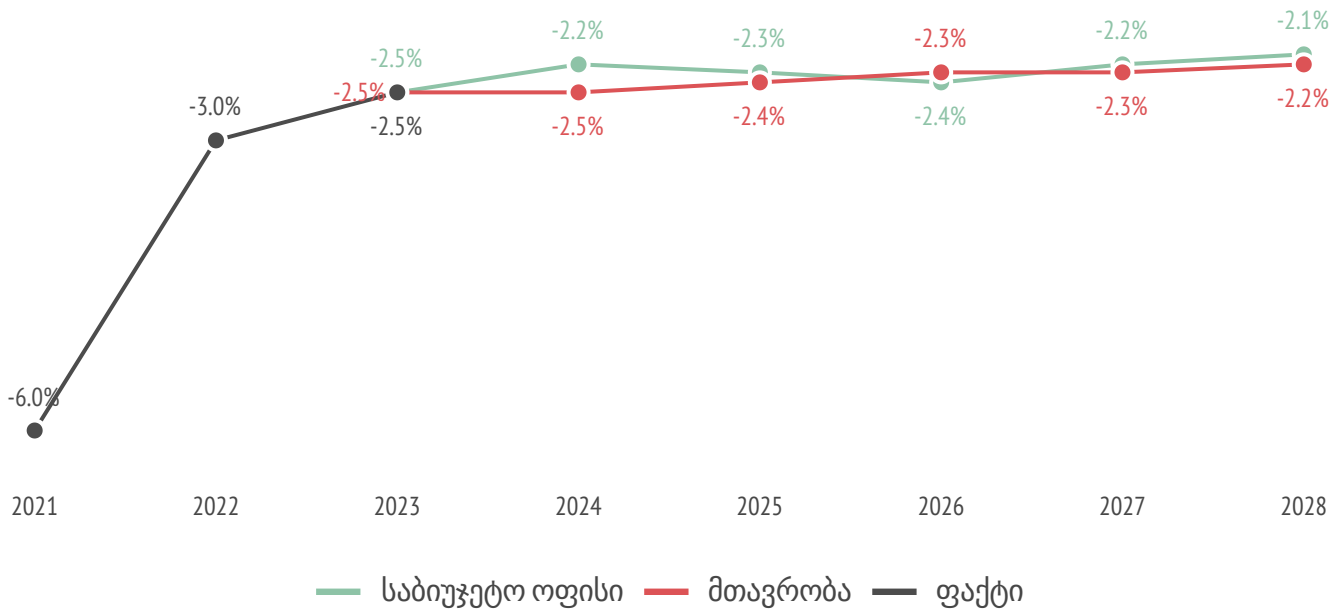
ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდოს¹¹ მაჩვენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2023 წლისთვის -2.2%-ს გაუტოლდება.

10. ბიუჯეტის მთლიანი სალდო = ბიუჯეტის შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობას გამოკლებული არაფინანსური აქტივების ცვლილება.

11. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო - ბიუჯეტის მთლიან სალდოსა და ფინანსური აქტივების ცვლილებას შორის სხვაობა.

დიაგრამა 8: ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

დიაგრამა 9: მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

2024 წელს, საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის¹² მანვენებელი (-2.3%) 0.3 პპ-ით ნაკლებია მთავრობის ანალოგიურ მანვენებელზე (-2.5%), რაც, ძირითადად, გამოწვეულია იმით, რომ საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზირებული ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები 290 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის მანვენებელს. აღნიშნული განპირობებულია როგორც არაპირდაპირი, ისე პირდაპირი გადასახადების განსხვავებული პროგნოზით. აღსანიშნავია, რომ როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზით 2024 წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-ზე მეტი არ იქნება და აღნიშნული ტრენდი საშუალოვადიან პერიოდშიც შენარჩუნდება.

12. ბიუჯეტის დეფიციტი = ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო.

რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის¹³ დეფიციტს, რომელზეც 2019 წლიდან ვრცელდება „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით ე.წ. ბიუჯეტის ბალანსის/დეფიციტის წესი, ისიც საშუალოვადიან პერიოდში ნაერთი ბიუჯეტის მსგავსად, შემცირების ტენდენციას ავლენს. როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზების მიხედვით, 2024 წელს ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს კლების ტენდენცია ექნება და არ აღემატება ფისკალური წესით განსაზღვრულ 3.0%-იან ლიმიტს. კერძოდ, 2024 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მაჩვენებელია -2.0%, რაც 0.3 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მაჩვენებლისგან (-2.3%) და 0.2 პპ-ით განსხვავდება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის დეკემბრის თვეში გამოქვეყნებული პროგნოზისგან (-2.2%).

აქვე ხაზგასასმელია, რომ როგორც უკვე აღინიშნა, ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილთან დაკავშირებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზების საბაზისო სცენარი ეყრდნობა მთავრობის მიერ წარმოდგენილ 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ ფისკალურ გეგმას საშუალოვადიანი პერიოდისათვის.

ფისკალური სექტორის ანალიზის დროს, აგრეთვე მნიშვნელოვანია საშუალოვადიანი პერიოდისათვის შეფასდეს ფისკალური ინდიკატორები ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან მიმართებით¹⁴, კერძოდ, დისკრეციული ფისკალური პოლიტიკის მიმართულება და კავშირი ეკონომიკურ ციკლთან¹⁵.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024-2028 წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტს (ციკლურად შესწორებული პირველადი მთლიანი სალდო) და, შესაბამისად, დადებით ფისკალურ პოზიციას (გარდა 2026-2028 წლებისა, როდესაც მშპ-ს გაპი მცირედით უარყოფითია) ემთხვევა მშპ-ის დადებითი გაპი, რაც პროციკლური ფისკალური ექსპანსია¹⁶ და გულისხმობს იმას, რომ ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, თუმცა სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის სტიმულირება ხდება. 2026-2028 წლებში კი პირიქით, რეალური მშპ მის პოტენციურ დონეს ჩამორჩება, ანუ მშპ-ს უარყოფითი გაპია მოსალოდნელი დადებითი ფისკალური პოზიციის დროს, რაც ანტიციკლურ ექსპანსიაზე მიუთითებს.

13. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის მიხედვით სახელმწიფოს ერთიანი ბიუჯეტი არის ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკების ერთიანი რესპუბლიკური და მუნიციპალიტეტების ერთიანი მუნიციპალური ბიუჯეტების კონსოლიდირებული ბიუჯეტი.

14. კვლევა ეყრდნობა დაშვებას, რომ ხარჯვითი პოლიტიკა სრულად დისკრეციულია: გადანაწილებები ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის შესახებ არ მიიღება ეკონომიკური ციკლების მიხედვით.

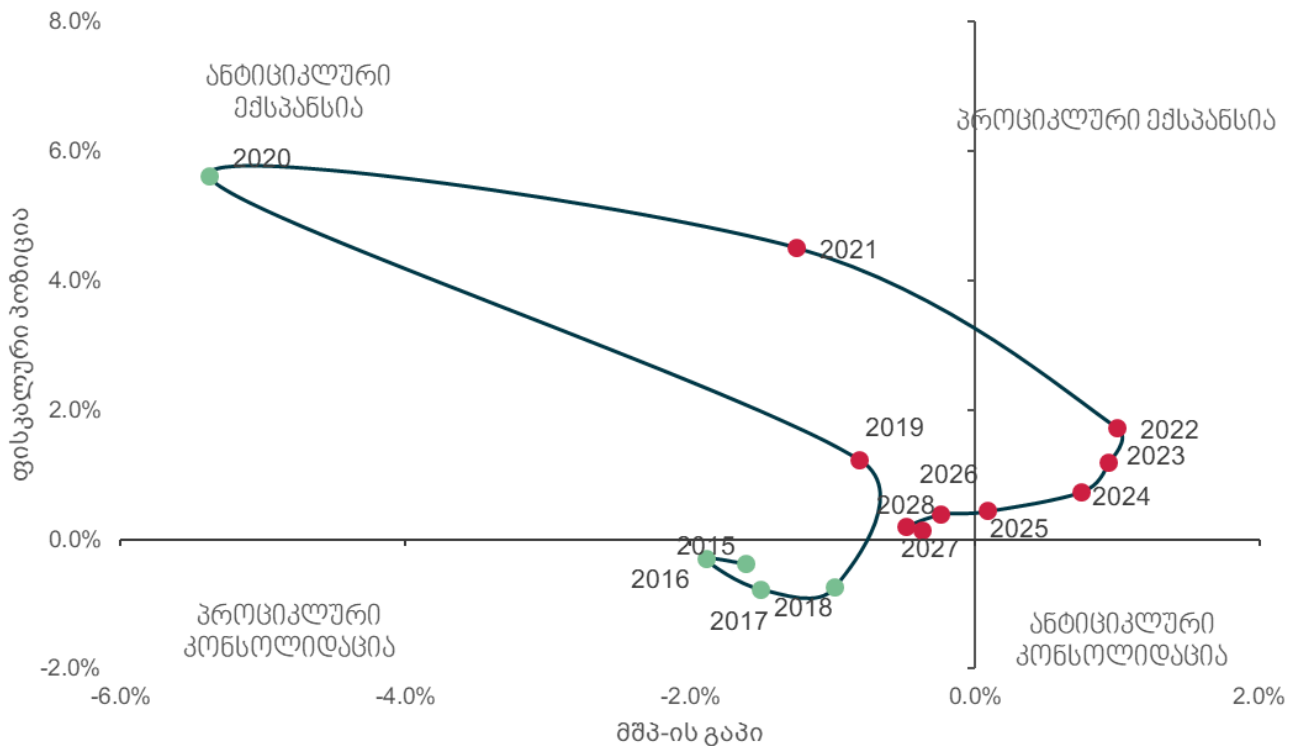
15. იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: "ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი".

16. ანტიციკლური ფისკალური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება მისი სტიმულირება.

პროციკლური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება.

ანტიციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

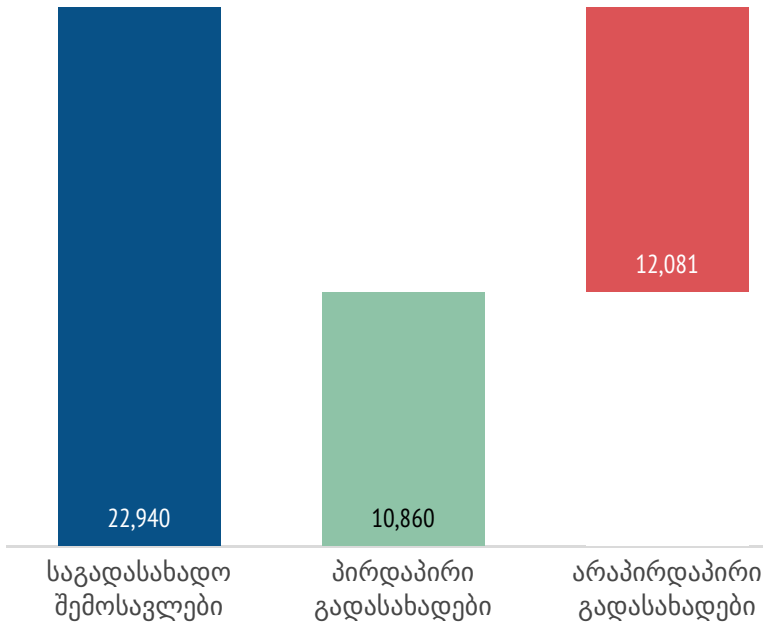
პროციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

დიაგრამა 10: ფისკალური პოზიცია.

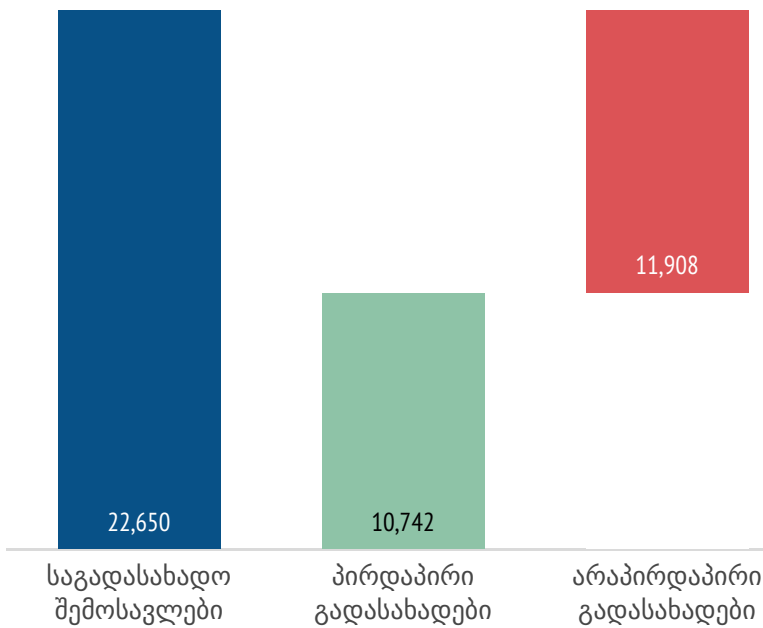
საგადასახადო შემოსავლებთან დაკავშირებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 22,940 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 551 მლნ ლარით აღემატება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის დეკემბერში გაკეთებულ 2024 წლის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელს, ხოლო 290 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის პროგნოზს (22,650 მლნ ლარი). უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებლებს შორის¹⁷ (იხ. დიაგრამა 11-12). საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 25.9%-ს მიაღწევს, ხოლო მთავრობის პროგნოზი 25.8%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის მიხედვით, 2024-2028 წლებისთვის გადასახადების შეფარდება მშპ-თან საშუალოდ 25.6% იქნება.

17. პირდაპირი გადასახადები, ასევე, მოიცავს სხვა გადასახადების საპროგნოზო შემოსავლებს.

დიაგრამა 11: 2024 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი, მლნ ლარი, (საბიუჯეტო ოფისი)

საგადასახადო შემოსავლების კომპონენტების დონეზე ანალიზისას აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2024 წელს 2.1 კპ-ით გაიზრდება პირდაპირი გადასახადების¹⁸ წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში (47.3%). შესაბამისად, არაპირდაპირი გადასახადების¹⁹ წილი 52.7% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, საშუალოვადიან პერიოდში პირდაპირი გადასახადების წილი²⁰ უმნიშვნელოდ მოიმატებს, ხოლო დაიკლებს არაპირდაპირი გადასახადების წილი. აღსანიშნავია, რომ მოცემული საშუალოვადიანი პროგნოზები ეყრდნობა არსებულ ფისკალურ პოლიტიკას და გათვალისწინებულია 2017-2021 წლებში განხორციელებული საგადასახადო და საპენსიო რეფორმები. ფისკალური პოლიტიკის შემდგომმა ცვლილებებმა, შესაძლოა, გამოიწვიოს განსხვავებები აღნიშნული პროგნოზებისაგან.

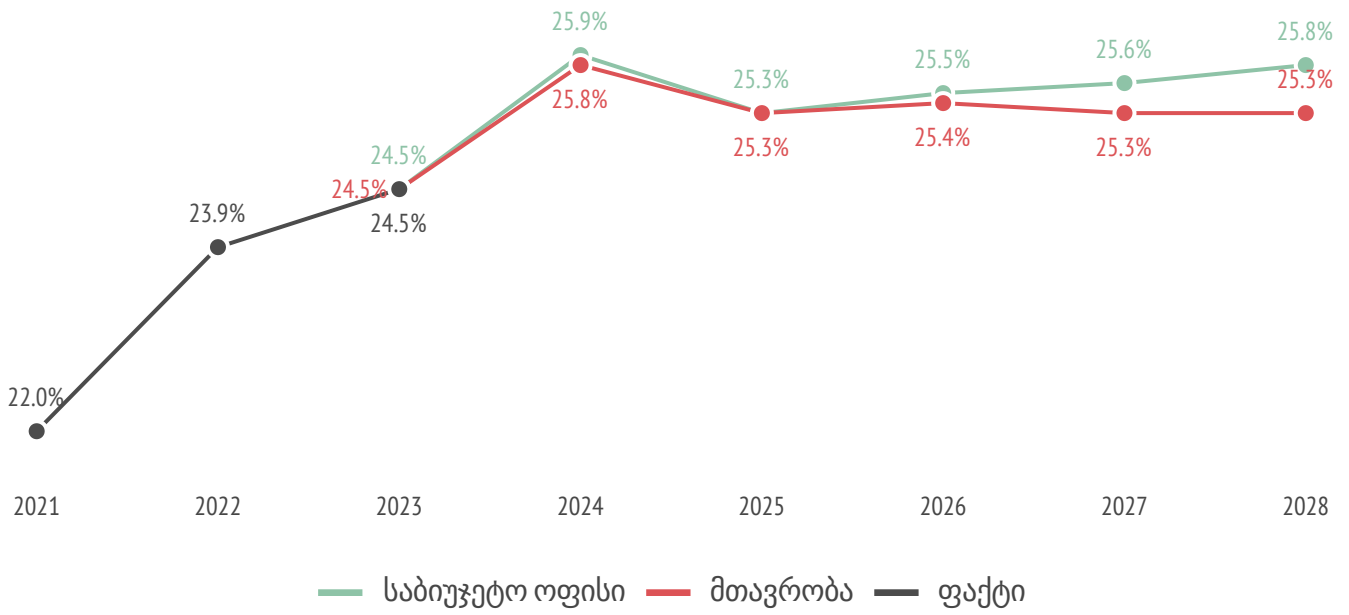
დიაგრამა 12: 2024 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი, მლნ ლარი, (მთავრობა)

რაც შეეხება მთავრობის საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურას, მოსალოდნელია, რომ პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში 2024 წლისათვის 47.4% იქნება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში უმნიშვნელოდ გაიზრდება.

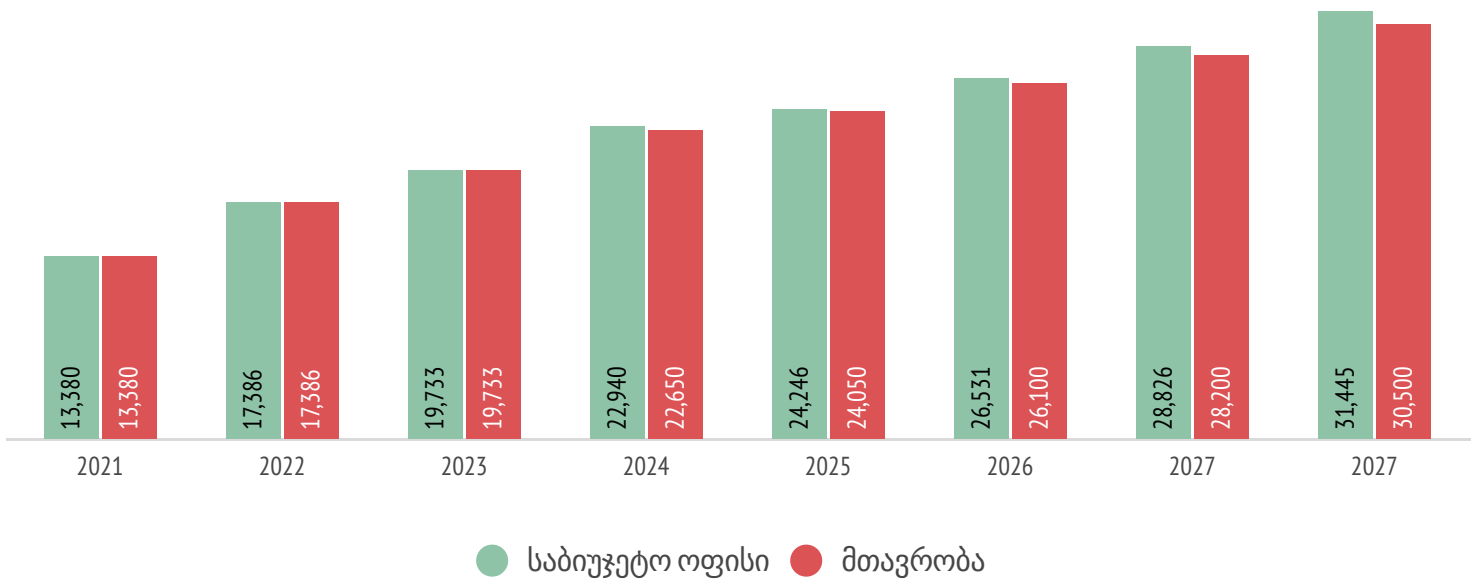
18. პირდაპირი გადასახადი - წესდება პირდაპირ ქონებაზე ან შემოსავალზე (საშემოსავლო გადასახადი, ქონების გადასახადი და სხვა).

19. არაპირდაპირი გადასახადი - გადასახადი (დღგ, აქციზი და სხვა), რომელიც დგინდება მიწოდებული საქონლის (სამუშაოს, მომსახურების) ფასზე დანამატის სახით და რომელსაც იხდის მომხმარებელი ამ გადასახადით გაზრდილი ფასით საქონლის შეძენისას.

20. საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ეყრდნობა შემდეგ დაშვებებს: მოგების გადასახადის რეფორმის გავლენა გამოვლინდება მომდევნო წლებში, ეკონომიკური განვითარების კვალდაკვალ გაიზრდება როგორც პირდაპირი გადასახადების ადმინისტრირება, ასევე ქონების გადასახადის პროგრესულობიდან გამომდინარე მისი წილიც საგადასახადო შემოსავლებში.

დიაგრამა 13: საგადასახადო შემოსავლები, მშპ-თან შეფარდება.

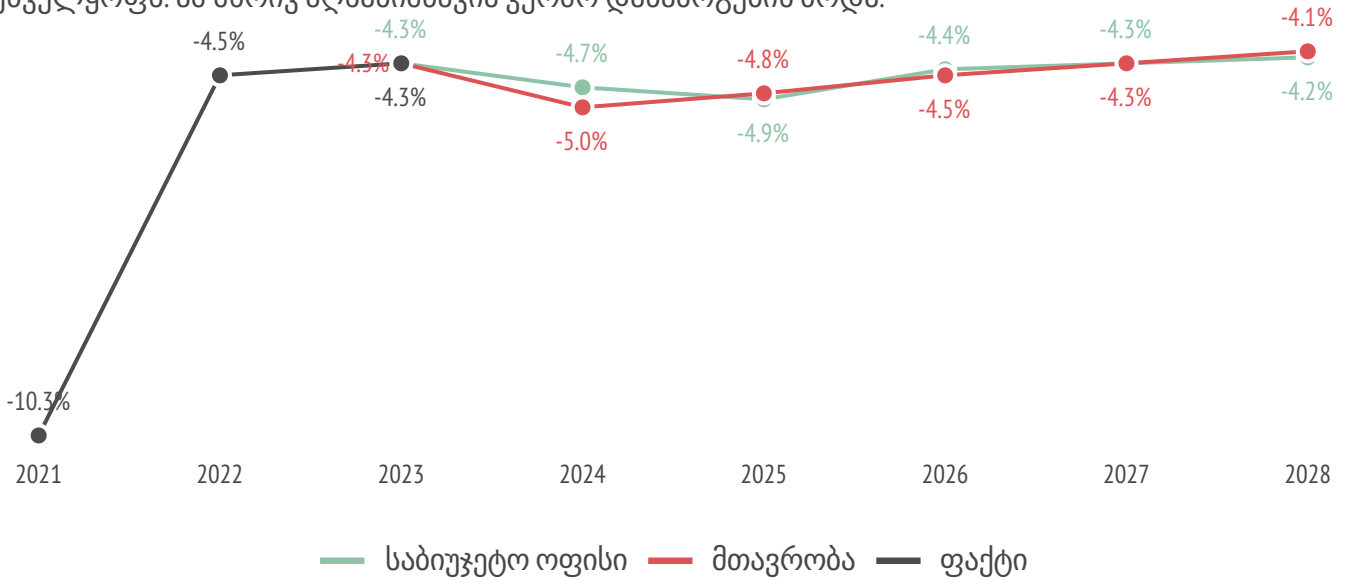

დიაგრამა 14: საგადასახადო შემოსავლები, მილიონი ლარი.

4. საგარეო სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 4.7%-ია, რაც 0.7 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება ოფისის 2023 წლის დეკემბრის პროგნოზისგან (5.4%), ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მანკვინებელი მშპ-ის 5.0%-ს (2023 წლის დეკემბრის პროგნოზით 4.7%) შეადგენს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი 2024-2028 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -4.5%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება, მთავრობის პროგნოზის მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი 2024-2028 წლებში, ასევე, საშუალოდ 4.5%-ს შეადგენს.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მოსალოდნელი კლების მთავარ მამოძრავებელ ძალას შიდა დანაბოგების საპროგნოზო ზრდა წარმოადგენს²¹. მიუხედავად იმისა, რომ საანგარიშო პერიოდში იზრდება მშპ-ში ინვესტიციების წილიც, დანაბოგების ზრდის ტემპი არამხოლოდ აკომპენსირებს ამ ზრდას, არამედ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის უმნიშვნელოდ გაუმჯობესებასაც უზრუნველყოფს. ამ მხრივ აღსანიშნავია კერძო დანაბოგების ზრდა.

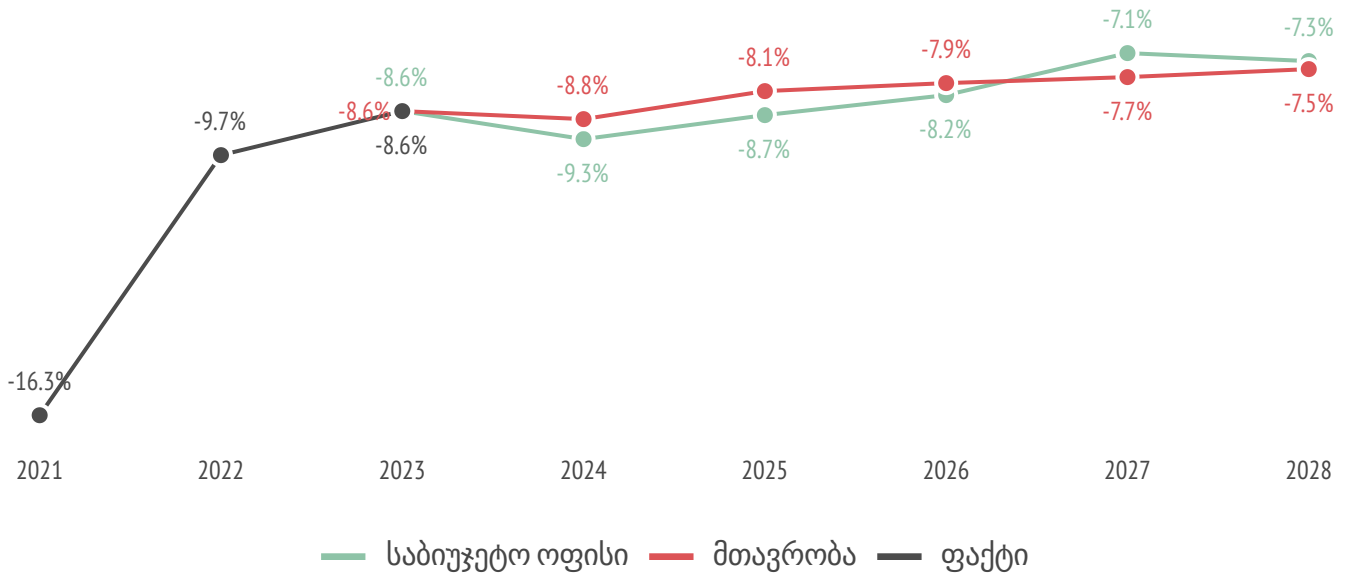

დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის კომპონენტებს:

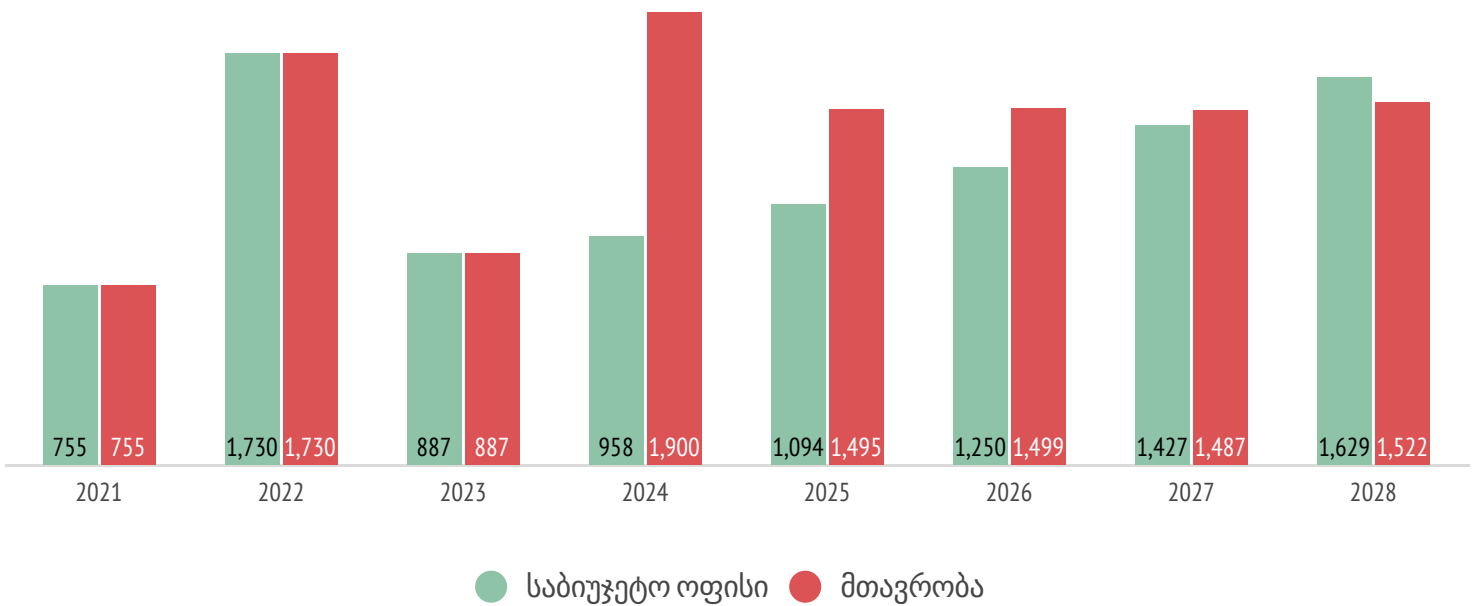
- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ფორმირების მნიშვნელოვანი განმაპირობებელი ფაქტორი სავაჭრო ბალანსის მოსალოდნელი დინამიკაა. Covid-19 პანდემიის გავლენით შემცირებული ეკონომიკური აქტივობის შემდგომ, 2021 წლიდან საგარეო აქტივობა საგრძნობლად გამოცოცხლდა, რაც გაგრძელდა მომდევნო წლებშიც. აქედან გამომდინარე მოსალოდნელია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში საგარეო ვაჭრობის მოცულობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება და სავაჭრო ბალანსი თანდათან გაუმჯობესდება, თუმცა 2024 წელს მოსალოდნელი მაღალი ეკონომიკური აქტივობის შესაბამისად, სადაც მოხმარება მთავარ კონტრიბუტორს წარმოადგენს, სავაჭრო დეფიციტი უმნიშვნელოდ გაიზრდება და 9.3%-ს მიაღწევს. მთავრობის პროგნოზით დეფიციტი 8.8% იქნება.

21. მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი შეგვიძლია განვიხილოთ როგორც მთლიანი ინვესტიციებისა და მთლიანი დანაბოგების სხვაობა - დეფიციტი ნიშნავს, რომ დანაბოგები არაა საკმარისი ინვესტიციების დასაფინანსებლად და ქვეყანა სესხს იღებს დანარჩენი მსოფლიოსგან.

დიაგრამა 16: სავაჭრო ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება

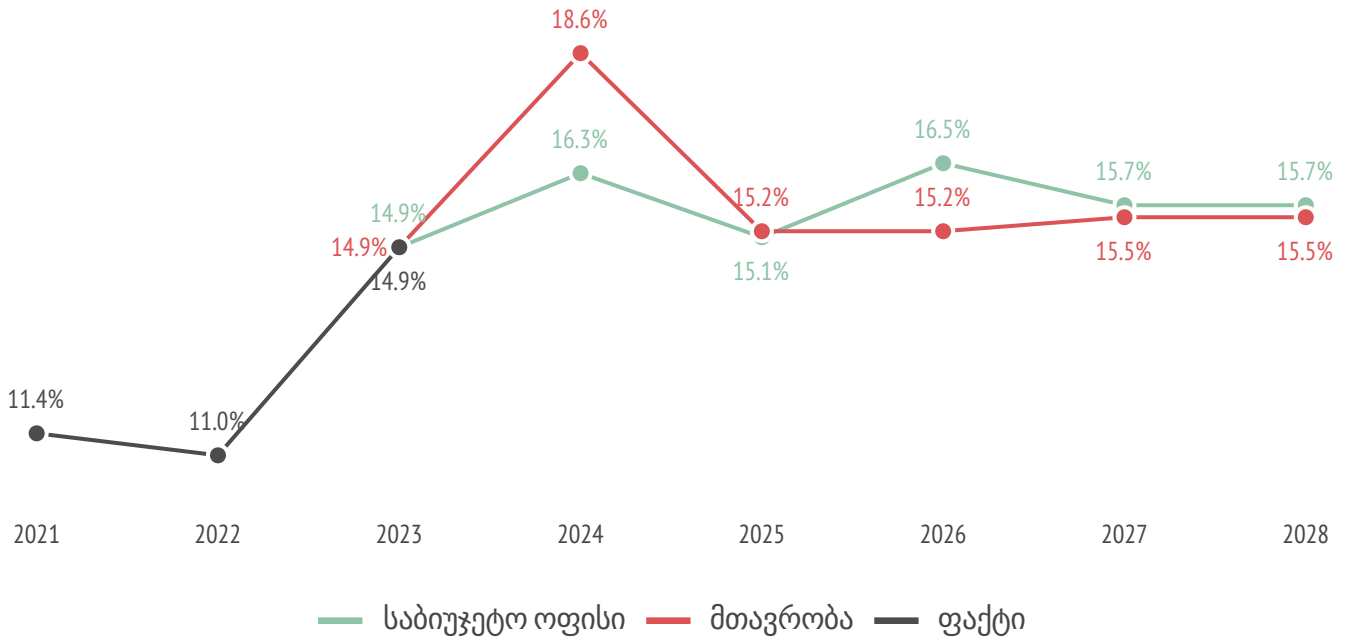
რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 958 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდება და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 2024 წელს 1,900 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს.

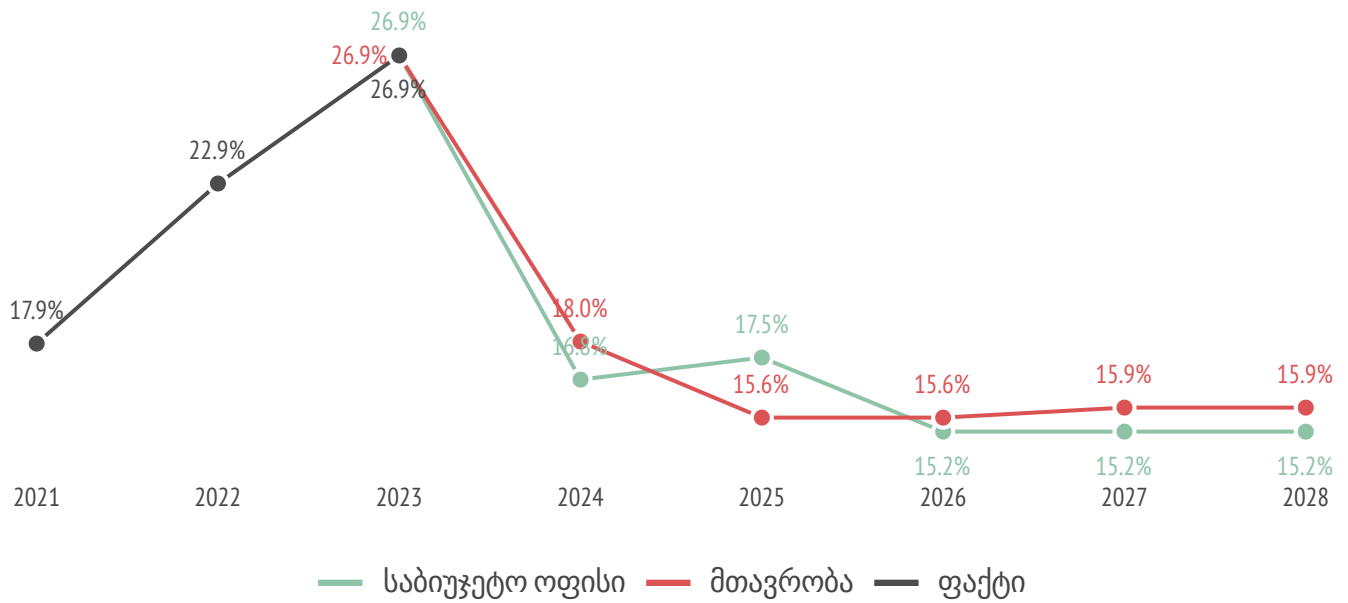
დიაგრამა 17: წმინდა კერძო და კაპიტალური ნაკადები, მლნ აშშ დოლარი

5. მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის დაშვებით, 2024 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 50,233 მლნ ლარს გაუტოლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 16.3%-ს. თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მსალოდნელი მოცულობა 29,320 მლნ ლარია, ზრდა კი - 16.8%.

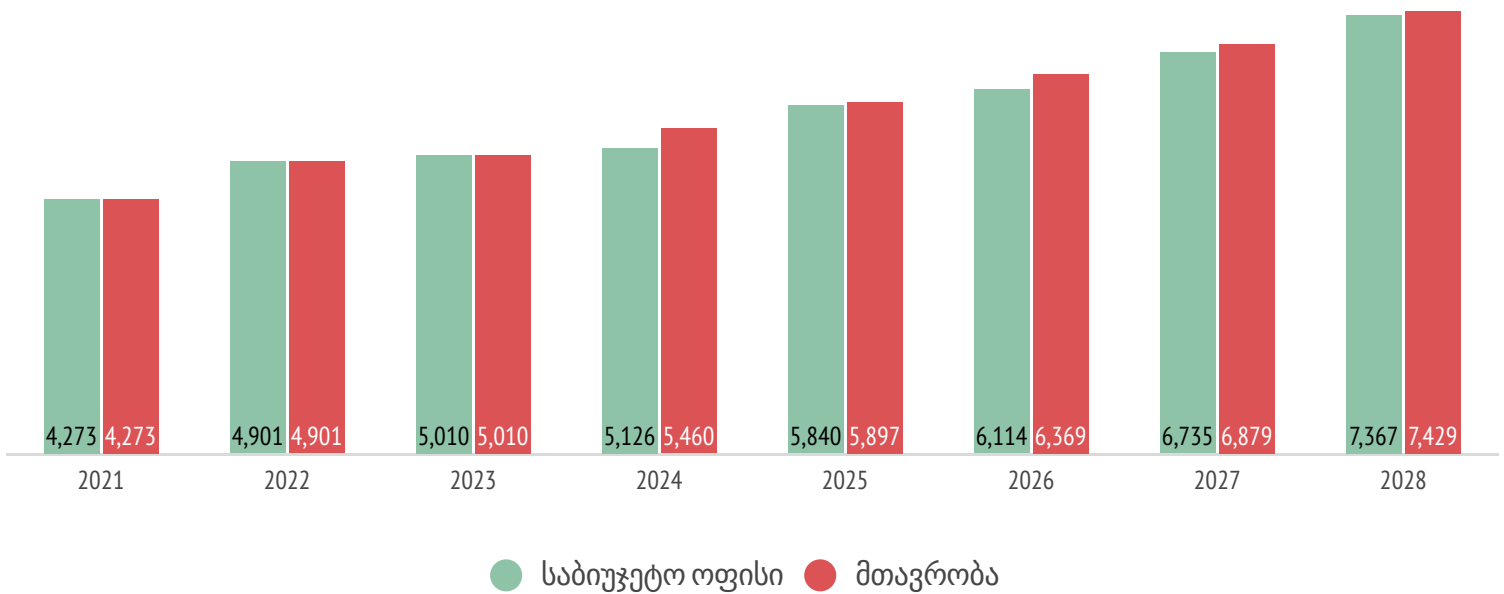

დიაგრამა 18: ფულის მასის M3 ზრდის ტემპი

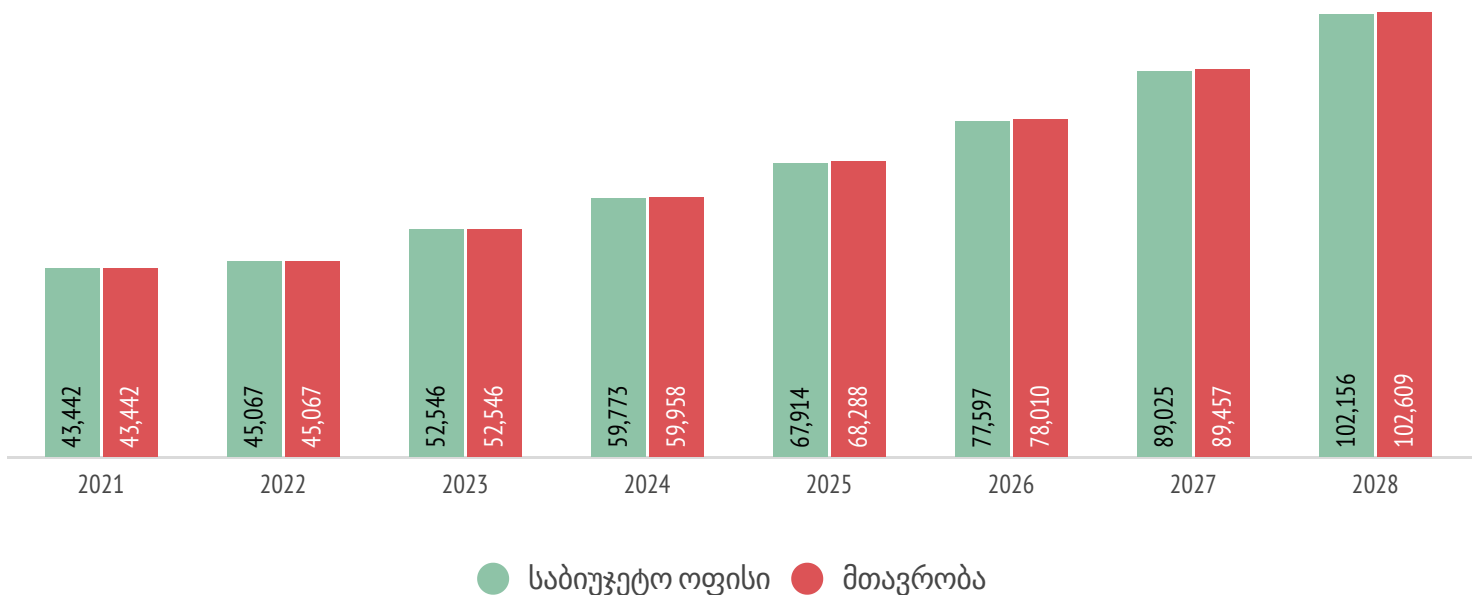
დიაგრამა 19: ფულის მასის M2 ზრდის ტემპი

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისათვის საერთაშორისო რეზერვების 2.3%-ით ზრდა არის მოსალოდნელი. შესაბამისად, 2024 წელს რეზერვების მოცულობა 5,126 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (3.2 თვის იმპორტის ჯერადი²²), ხოლო 2027 წლისთვის საერთაშორისო რეზერვების მოსალოდნელი მოცულობა 7,367 მლნ აშშ დოლარი იქნება.

დიაგრამა 20: საერთაშორისო რეზერვები, მლნ აშშ დოლარი

რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2024 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 59,773 მლნ ლარს მიაღწევს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით 59,958 მლნ ლარს. აღნიშნული ტენდენცია ნარჩუნდება 2024-2028 წლებშიც.

დიაგრამა 21: კერძო სექტორზე გაცემული სესხები, ნაშთები, მლნ ლარი

22. რეზერვების ადეკვატურობის შესაფასებლად, როგორც წესი, გამოიყენება 3 თვის იმპორტის ჯერადი - https://www.imf.org/external/np/pdr/debtres/#III_B

6. მაკროეკონომიკური სცენარები

მაკროეკონომიკური სცენარები წარმოადგენს ეკონომიკის საბაზისო, ყველაზე მეტად მოსალოდნელი სცენარიდან გაუთვალისწინებელი გადახრის შემთხვევაში ქვეყნის ეკონომიკის შესაძლო განვითარების მოდელს.

2024 წლისათვის საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების დაშვებებს შორის ძირითადი განსხვავება რუსეთ-უკრაინის ომისა და რეგიონში მიმდინარე გეოპოლიტიკური მოვლენების მოსალოდნელ გავლენებშია (ომის გავლენა საკვები პროდუქტების ფასებზე როგორც რეგიონის, ასევე მსოფლიო ბაზრებზე, აგრეთვე, საინვესტიციო გარემოზე, რუსეთისთვის დანესებული სანქციების კუთხით მსოფლიო ეკონომიკაზე და ა.შ., აგრეთვე გაითვალისწინება მსოფლიო ეკონომიკის შენელების ფაქტიც).

საბაზისო მოდელი უშვებს, რომ საქართველოში 2024 წელს რუსეთ-უკრაინის ომს და რეგიონში არსებულ გეოპოლიტიკურ ვითარებას არ ექნება მნიშვნელოვანი გავლენა ქვეყნის ეკონომიკაზე, საგარეო ვაჭრობის სფეროში კვლავ მზარდი ტენდენცია გვექნება. გაიზრდება როგორც საქონლის, ისე მომსახურების ექსპორტი და, შესაბამისად, გაუმჯობესდება ტურიზმის მაჩვენებლები. ამასთანავე, 2024 წლის I კვარტალში დაფიქსირებული ეკონომიკური მაჩვენებლების გაუმჯობესება გაგრძელდება.

შესაძლებელია განვიხილოთ მაკროეკონომიკური განვითარების ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები.

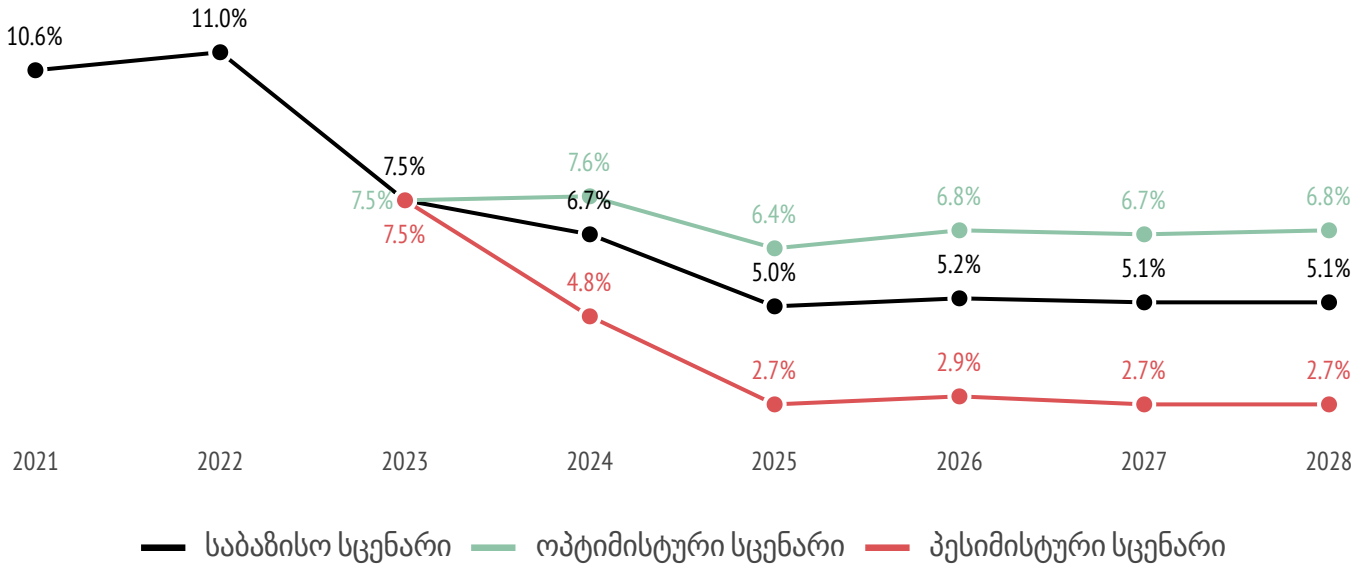
ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით, მოხდება ეკონომიკის უფრო სწრაფი ტემპით გამოცოცხლება და საგარეო დისბალანსის აღმოფხვრა. ამავე დაშვების მიხედვით, 2024 წელს საქართველოს ეკონომიკა დანარჩენ მსოფლიოსთან ერთად უფრო სწრაფად განაგრძობს ზრდას და რუსეთ-უკრაინის ომის, აგრეთვე რეგიონში მიმდინარე გეოპოლიტიკური ცვლილებების და მსოფლიოში მიმდინარე მოსალოდნელი ეკონომიკური შენელების მოსალოდნელი შედეგები ეკონომიკაზე ძლიერ უარყოფით გავლენას ვერ მოახდენს. ამავე სცენარის მიხედვით, როგორც საქართველოში, ისე დანარჩენ მსოფლიოში აღნიშნულ ომს არ მოჰყვება ფისკალური/ვალის მდგრადობის პრობლემები და მსოფლიო შეინარჩუნებს ჯანსაღ ფისკალურ პოზიციებს. ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საქართველოში 2024 წლიდან უფრო მეტად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორი და უფრო მეტად გაიზრდება საგარეო მოთხოვნა. საშუალოვადიან პერიოდში ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს მუდმივად დადებით შოკს ქვეყანაში და მაღალ ეკონომიკურ ზრდას.

პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ რუსეთ-უკრაინის ომს და რეგიონში მიმდინარე გეოპოლიტიკურ მოვლენებს გავლენა ექნება საქართველოს ეკონომიკაზე მსოფლიოში მიმდინარე ეკონომიკური ზრდის მოსალოდნელი შენელების პარალელურად და, შესაბამისად, შესაძლო შედეგები აისახება საშუალოვადიანი პერიოდის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე. პესიმისტური სცენარის მიხედვით, ასევე მოსალოდნელია, რომ ტურისტული ნაკადების გამოცოცხლება, რომელიც 2021 წლიდან დაიწყო, გაგრძელდება 2024 წელსაც, თუმცა მისი ტემპები საშუალოვადიან პერიოდში საბაზისო სცენარის დაშვებასთან შედარებით ნაკლები იქნება. პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ საშუალოვადიან პერიოდში ეკონომიკის მაღალი ზრდა ძნელად მისაღწევი იქნება და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობების ფონზე, ასევე წარმოების პოტენციალიც შემცირდება.

6.1 ძირითადი დაშვებები

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური მოდელის (PBOMFM) სხვადასხვა სცენარი ეფუძნება შოკების რეალიზაციის პირობებში ორი ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორის: ინფლაციისა და რეალური მშპ-ის ცვლილებებს. დანარჩენი მაკროეკონომიკური ცვლადების საბაზისო სცენარიდან გადახრები განპირობებულია ინფლაციისა და მშპ-ის ზრდის შოკებით.

რეალური მშპ-ის ზრდის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები წარმოადგენს ზემოთ აღწერილი დაშვებების შესაძლო რეალიზაციის შედეგად საბაზისო სცენარიდან გადახრას.

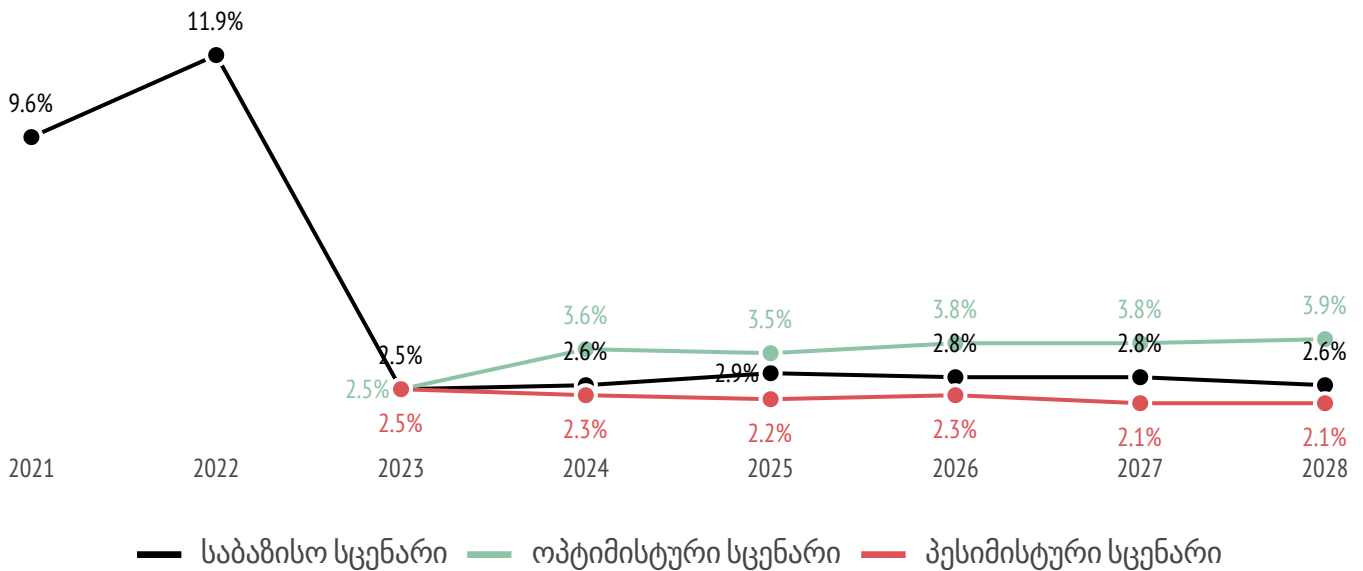
დიაგრამა 22: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

მაკროეკონომიკური სცენარები ეფუძნება დაშვებას, რომ ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, მთლიანი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში პერმანენტულად დადებითი შოკები რეალიზდება, ხოლო უარყოფითი სცენარის დროს, ყოველ წელს საბაზისო სცენართან შედარებით, მოსალოდნელია ეკონომიკური განვითარების უარყოფითი ტენდენციები.

ამ დაშვებების გათვალისწინებით, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2024-2028 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 6.8% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში - 3.2%.

რაც შეეხება სამომხმარებლო ფასების ინფლაციას, მისი ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს წლების განმავლობაში ინფლაციის ტენდენციებს ეკონომიკური ზრდისა და შენელებისას, აგრეთვე - ინფლაციის საპროგნოზო მოდელის შეფასების შეცდომას.

ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 3.7%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 2.2%).

დიაგრამა 23: ინფლაცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

რეალური მშპ-ისა და ინფლაციის ოპტიმისტური სცენარების კომბინაცია წარმოადგენს მთლიანი მოდელის ოპტიმისტური სცენარის საფუძველს, ხოლო პესიმისტური სცენარების კომბინაცია ეკონომიკური განვითარების პესიმისტური სცენარის ბაზისია.

მოდელი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური შოკები, პირველ რიგში, სწორედ ამ ორ ინდიკატორზე მოახდენს გავლენას. თავის მხრივ, რეალური მშპ-ის ზრდა და ინფლაცია გავლენას ახდენს ერთმანეთზე, რაც აგრეთვე ეკონომიკური შინაარსის მატარებელია.

საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი ეკონომიკური ზრდა ნიშნავს საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილ ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გაზრდილ ფასებს, ხოლო ეკონომიკის ზრდის მუდმივად დაბალი ტემპი ერთობლივი მოთხოვნის და, შესაბამისად, ფასების კლებას განაპირობებს. თავის მხრივ, საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი და სტაბილური ინფლაცია დანაზოგების სტიმულს ამცირებს და ხელს უწყობს მოხმარების სტიმულირებას, რაც ზრდის ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გამოშვებას, ხოლო დაბალი ინფლაცია დაზოგვის სტიმულს ქმნის და საშუალოვადიან პერიოდში მოთხოვნას ამცირებს.

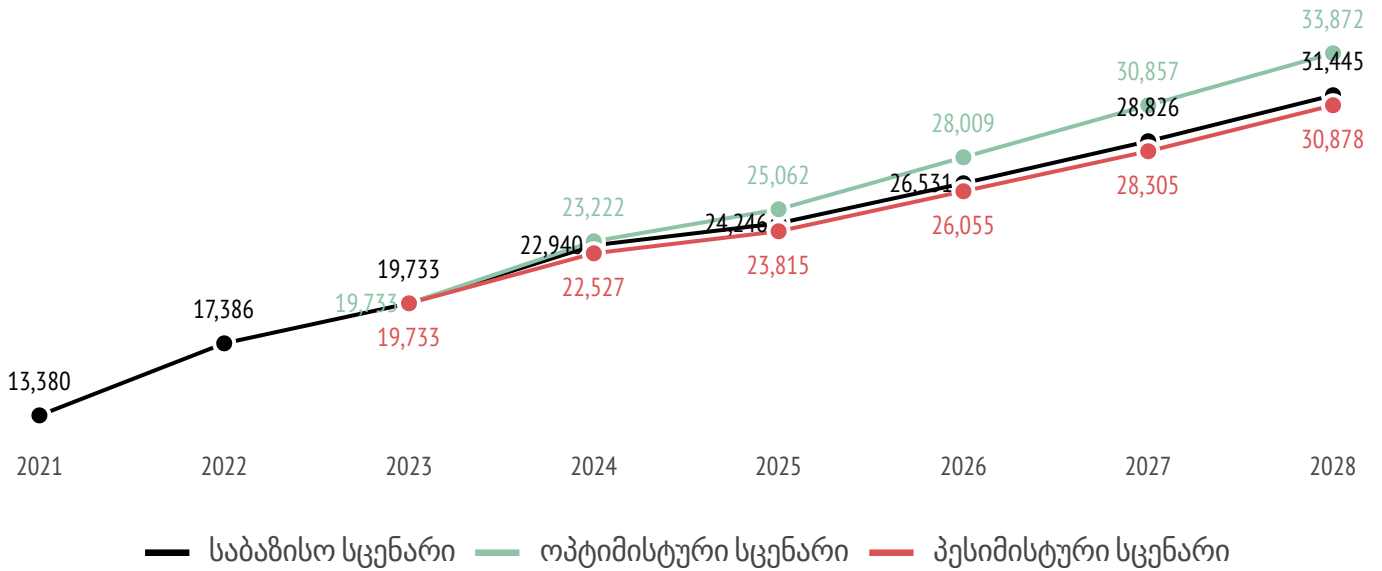
პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარები აგებულია იმ დაშვებით, რომ მთავრობის ხარჯვითი პოლიტიკა წარმართება ისე, როგორც მთავრობის მიერ წარმოდგენილ ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებშია ასახული. საბიუჯეტო ოფისის ოპტიმისტური სცენარი მოიცავს მთავრობის ოპტიმისტურ ხარჯვით პოლიტიკას, ხოლო პესიმისტურ სცენარში მთავრობის პესიმისტური სცენარით გათვალისწინებულია ხარჯვითი პოლიტიკა²³.

23. საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 31 მაისს წარმოდგენილი 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილი საპროგნოზო მაჩვენებლები.

6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები

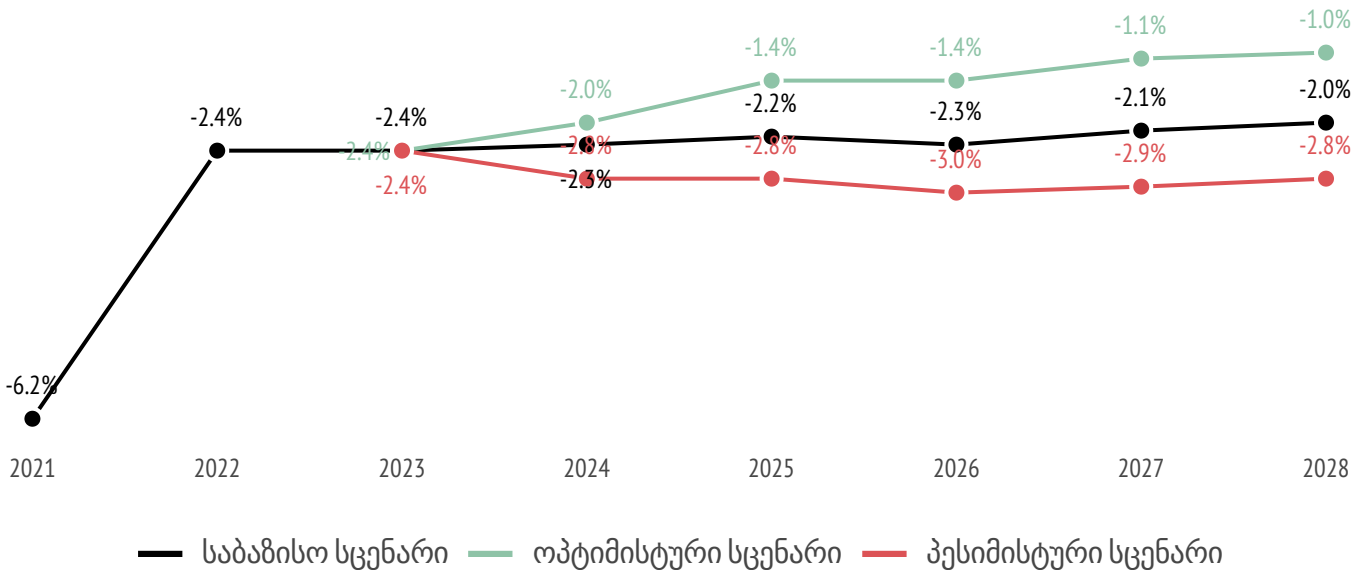
რაც შეეხება ეკონომიკურ სცენარებს სექტორების მიხედვით:

მაღალი ეკონომიკური ზრდა და ფასების მაღალი დონე განაპირობებს იმას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით, იზრდება გადასახადების დასაბეგრი ბაზა და, შესაბამისად, ბიუჯეტში მობილიზებული გადასახადები, ხოლო უარყოფითი სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ გადასახადების მოცულობა საბაზისო პროგნოზთან შედარებით შემცირდება.

დიაგრამა 24: საგადასახადო შემოსავლები (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

ასევე აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის სცენარების მიხედვით, განსხვავებულ საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზთან ერთად, ხარჯებში გათვალისწინებულია მთავრობის მიერ წარმოდგენილი შესაბამის ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებში ასახული ხარჯების მოცულობები. ეს ყოველივე პირდაპირ აისახება ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის ცვლილებაზე, რომელიც განსხვავდება როგორც საბიუჯეტო ოფისის საბაზისო პროგნოზებისაგან, ისე მთავრობის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარებისაგან (იხ. დანართები 6 და 7).

დიაგრამა 25: ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

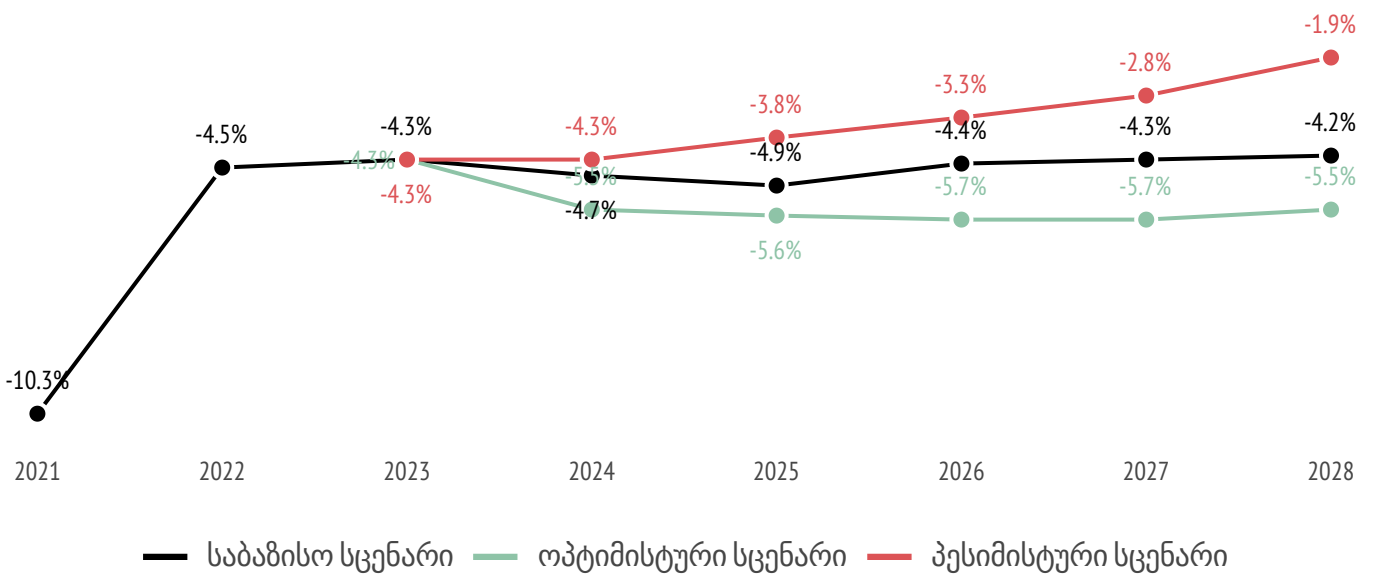
ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2024 წელს 3.0%-იან ნიშნულზე დაბლა შენარჩუნდება, შემდგომში თანდათან შემცირდება და უკვე 2028 წლისათვის მისი მშპ-თან შეფარდება -1.0% იქნება. რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2024 წლისათვის -1.8%-ს გაუტოლდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირებას დაიწყებს და მუდმივად მშპ-ის 3.0%-ის ქვემოთ იქნება.

მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ როგორც მიმდინარე, ისე მომდევნო წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-იან ნიშნულს არ გადააჭარბებს. იგივე ტენდენცია ექნება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტსაც, რომელიც 2024 წელს -2.6% იქნება, ხოლო შემდეგ წლებში მუდმივად მშპ-ის 3.0%-ზე ნაკლები იქნება.

აგრეთვე, მნიშვნელოვანია ცვლილების დაშვების პირობებში თუ რა მიმართულების იქნება არსებული ფისკალური პოლიტიკა მთავრობის ხარჯების სხვადასხვა სცენარის შესაბამისად: ეკონომიკური ციკლების დაბალანსებისა და შესუსტების (ანტიციკლური), თუ პირიქით - გაძლიერების (პროციკლური) მიმართულებით.

რაც შეეხება საგარეო სექტორს, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2024 წელს მოსალოდნელია როგორც ექსპორტის, ასევე იმპორტის უფრო მეტად ზრდა, თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში მნიშვნელოვანი ეკონომიკური გამოცოცხლების ფონზე, უფრო სწრაფად აღდგება ტურისტული სექტორი, თუმცა შედარებით გაზრდილი ეკონომიკური აქტივობის და გაზრდილი მოთხოვნის ფონზე, გაიზრდება მოხმარების კომპონენტი, რაც თავისთავად გაზრდის მოთხოვნას იმპორტზე. აღნიშნული კი შედარებით გაზრდის სავაჭრო ბალანსის დეფიციტს. ამავე დროს, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება საგადასახდელო ბალანსის სხვადასხვა კომპონენტიც, რაც აისახება როგორც მიმდინარე ანგარიშის, ასევე - კაპიტალის და ფინანსური ანგარიშის სტრუქტურაზე.

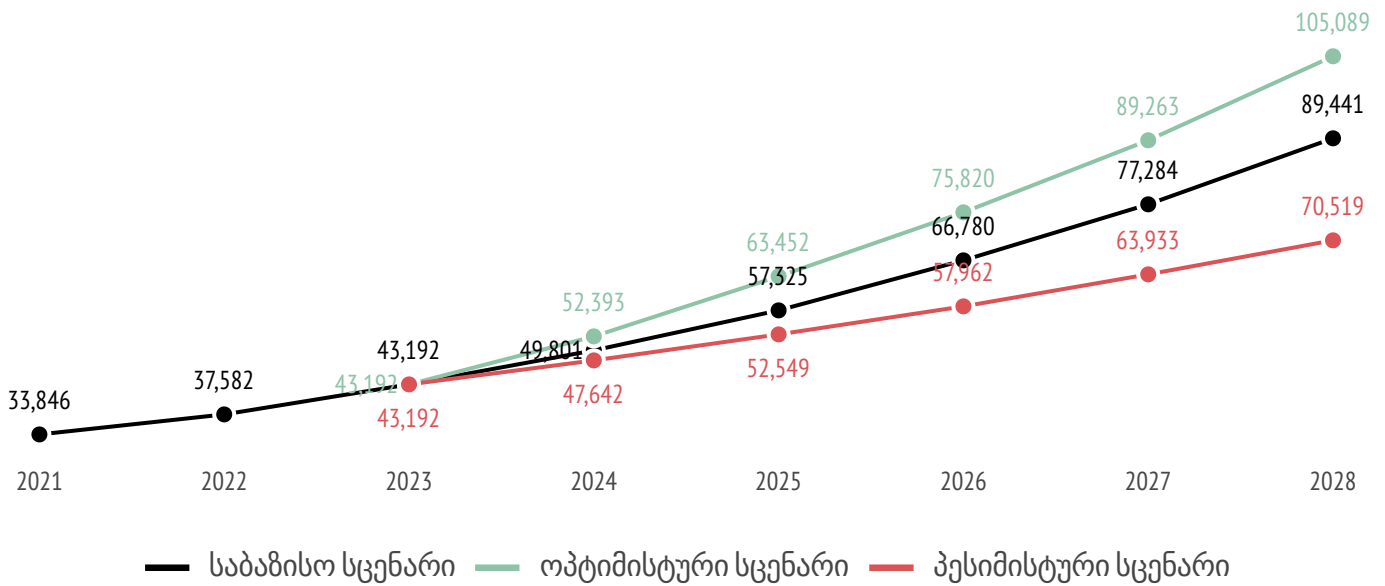
პესიმისტური სცენარის განვითარება და ეკონომიკური აქტივობის შემცირება უკავშირდება საგარეო ვაჭრობის შემცირებას და, აგრეთვე, საგადასახდელო ბალანსის განსხვავებულ სტრუქტურას.

დიაგრამა 26: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

აღსანიშნავია, რომ პესიმისტური სცენარი 2024-2028 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს საშუალოდ -3.2%-ის ფარგლებში პროგნოზირებს, ხოლო ოპტიმისტური კი -5.6%-ის ფარგლებში. 2028 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან შესაბამისად -5.5% და -1.9% იქნება.

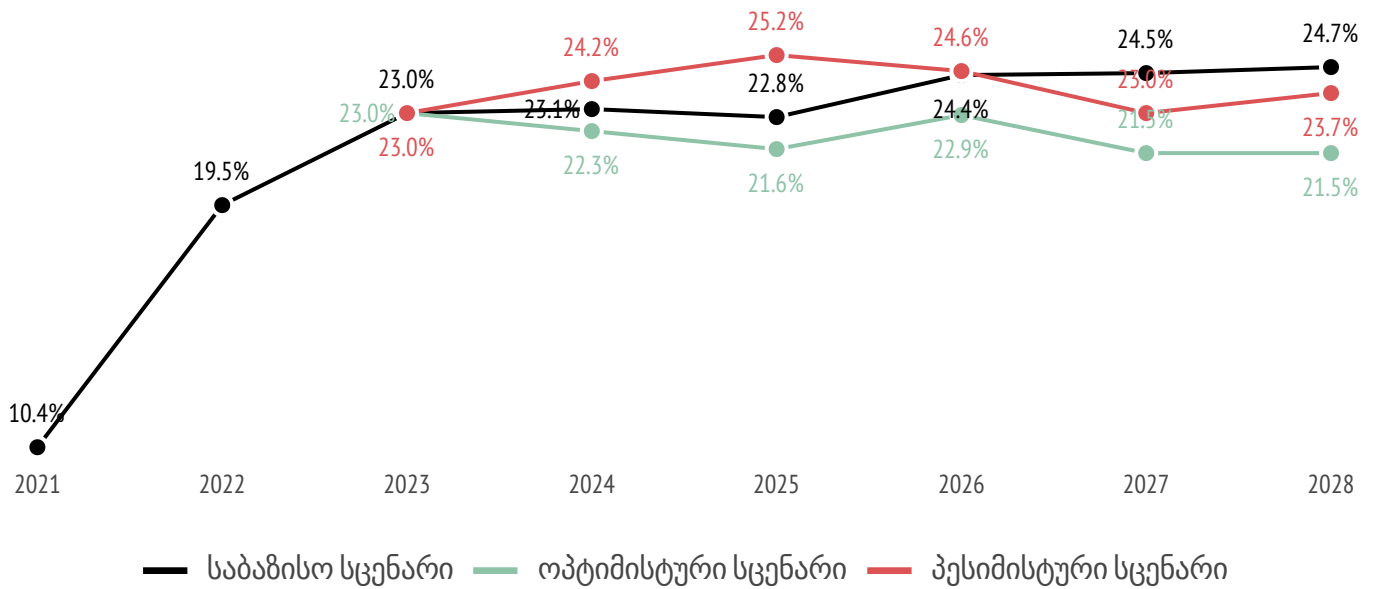
მონეტარული სექტორის აქტივობაც პირდაპირა არის დაკავშირებული ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან: მაღალი აქტივობის პირობებში მოსალოდნელია, რომ გაიზრდება მიმოქცევაში არსებული ფული, აგრეთვე, ეროვნული ბანკისა და სხვა დეპოზიტური კორპორაციების საშინაო და უცხოური აქტივები. თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ეროვნული ბანკისა და კომერციული ბანკების როგორც აქტივები, ასევე - პასივები საბაზისო სცენართან შედარებით დაიკლებს.

დიაგრამა 27: ფულის მასა M3 (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

ოპტიმისტური სცენარის პირობებში M3 ფულის მასის ოდენობა ყოველთვის აჭარბებს საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელს, ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში M3 აგრეგატის მოცულობა ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელზე.

ეკონომიკაში არსებული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება როგორც შიდა ეკონომიკური აქტივობების სტრუქტურა და მიმართულებები, ასევე - საგარეო სექტორის ტენდენციებიც. ამ ყოველივეს კომპლექსურად აღწერისთვის მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვლება ქვეყნის მთლიანი დანაზოგები.

დიაგრამა 28: მთლიანი ეროვნული დანაზოგი, % მშპ-თან (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები)

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგები უფრო ნაკლებად იზრდება საბაზისო სცენართან შედარებით. საბიუჯეტო ოფისის დაშვებით, მაღალი ეკონომიკური ზრდას განაპირობებს გაზრდილი მოთხოვნა, რაც წაახალისებს მოხმარებას და, შესაბამისად, შეამცირებს კერძო სექტორის დანაზოგებს, თუმცა, გაზრდის მთავრობის დანაზოგებს.

თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2024-2025 წლებში საშუალოვადიან პერიოდში მთავრობის დანაზოგები შემცირდება მთავრობის მხრიდან ექსპანსიური ფისკალური პოლიტიკის განხორციელების შემთხვევაში, კერძო დანაზოგები კი მომხარების შემცირების ხარჯზე გაიზრდება.

დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)²⁴

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	10.6%	11.0%	7.5%	6.7%	5.0%	5.2%	5.1%	5.1%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.6%	11.9%	2.5%	2.6%	2.9%	2.8%	2.8%	2.6%
მშპ დეფლატორი	10.2%	8.2%	2.8%	3.3%	3.2%	3.0%	2.9%	2.9%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	60,724	72,860	80,246	88,531	95,970	104,064	112,619	121,820
მილიონი აშშ დოლარი	18,849	24,985	30,536	32,011	34,839	37,777	40,883	44,223
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	16,374	19,626	21,575	23,695	25,685	27,852	30,141	32,604
დოლარი	5,083	6,730	8,210	8,559	9,325	10,111	10,942	11,836
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	116.3	109.7	107.5	109.2	108.7	108.2	107.1	107.3
მოსხმარება	95.6	85.7	81.6	81.5	81.0	79.4	78.3	78.4
კერძო	88.7	79.4	74.8	74.6	74.0	72.4	71.3	71.4
სახელმწიფო	6.9	6.3	6.8	6.8	6.9	7.0	7.0	7.0
ინვესტიციები	20.7	24.1	25.9	27.8	27.7	28.8	28.8	29.0
კერძო	13.1	15.9	17.8	19.7	21.1	22.6	22.7	23.0
სახელმწიფო	7.6	8.2	8.1	8.0	6.6	6.2	6.1	6.0
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	10.4	19.5	23.0	23.1	22.8	24.4	24.5	24.7
სახელმწიფო	0.6	5.2	5.2	5.4	4.1	3.7	3.8	3.9
კერძო	9.8	14.4	17.8	17.8	18.7	20.7	20.7	20.9
ფისკალური სექტორი ²⁵	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	15,143	19,377	22,124	25,104	26,299	28,227	30,605	33,157
საგადასახადო შემოსავლები	13,380	17,386	19,733	22,940	24,246	26,531	28,826	31,445
პირდაპირი გადასახადები	5,395	7,797	8,924	10,860	11,426	12,560	13,733	14,997
არაპირდაპირი გადასახადები	7,985	9,589	10,809	12,081	12,820	13,972	15,092	16,449

24. ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 31 მაისს წარმოდგენილ 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

25. ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს გარდა ყველა ინდიკატორი წარმოდგენს ნაერთი ბიუჯეტის მაჩვენებელს.

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	19,358	21,579	24,446	27,450	28,732	30,857	33,185	35,765
მიმდინარე ხარჯები	14,767	15,611	17,913	20,340	22,382	24,407	26,335	28,440
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,591	5,968	6,533	7,110	6,350	6,450	6,850	7,325
საოპერაციო სალდო	375	3,766	4,211	4,764	3,917	3,819	4,271	4,717
მთლიანი სალდო	-3,795	-1,766	-1,888	-1,996	-2,133	-2,381	-2,379	-2,408
მთავრობის ვალი	29,812	28,587	31,482	33,625	35,702	38,172	40,764	43,388
საგარეო	23,967	21,392	22,876	23,615	24,150	24,968	25,801	26,572
საშინაო	5,845	7,195	8,606	10,011	11,552	13,204	14,963	16,816
მოდულიზირებული მთლიანი სალდო	-3,831	-2,107	-1,980	-1,953	-2,233	-2,481	-2,479	-2,508
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-3,796	-1,601	-1,786	-1,806	-1,852	-2,154	-2,200	-2,221
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	24.9%	26.6%	27.6%	28.4%	27.4%	27.1%	27.2%	27.2%
საგადასახადო შემოსავლები	22.0%	23.9%	24.6%	25.9%	25.3%	25.5%	25.6%	25.8%
პირდაპირი გადასახადები	8.9%	10.7%	11.1%	12.3%	11.9%	12.1%	12.2%	12.3%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.1%	13.2%	13.5%	13.6%	13.4%	13.4%	13.4%	13.5%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	31.9%	29.6%	30.5%	31.0%	29.9%	29.7%	29.5%	29.4%
მიმდინარე ხარჯები	24.3%	21.4%	22.3%	23.0%	23.3%	23.5%	23.4%	23.3%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	7.6%	8.2%	8.1%	8.0%	6.6%	6.2%	6.1%	6.0%
საოპერაციო სალდო	0.6%	5.2%	5.2%	5.4%	4.1%	3.7%	3.8%	3.9%
მთლიანი სალდო	-6.2%	-2.4%	-2.4%	-2.3%	-2.2%	-2.3%	-2.1%	-2.0%
მთავრობის ვალი	49.1%	39.2%	39.2%	38.0%	37.2%	36.7%	36.2%	35.6%
საგარეო	39.5%	29.4%	28.5%	26.7%	25.2%	24.0%	22.9%	21.8%
საშინაო	9.6%	9.9%	10.7%	11.3%	12.0%	12.7%	13.3%	13.8%
მოდულიზირებული მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.9%	-2.5%	-2.2%	-2.3%	-2.4%	-2.2%	-2.1%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.2%	-2.2%	-2.0%	-1.9%	-2.1%	-2.0%	-1.8%

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
მონეტარული სექტორი	% - ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	0.0%	4.0%	3.4%	3.5%	3.6%	3.8%	4.0%	4.2%
წმინდა საშინაო აქტივები	55.8%	47.5%	50.4%	52.8%	56.1%	60.4%	64.7%	69.3%
ფართო ფული M3	55.7%	51.6%	53.8%	56.7%	60.3%	64.7%	69.2%	74.1%
ფართო ფული M2	26.5%	27.2%	31.3%	33.1%	35.9%	38.1%	40.6%	43.2%
საგარეო სექტორი	% - ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-10.3%	-4.5%	-4.3%	-4.7%	-4.9%	-4.4%	-4.3%	-4.2%
სავაჭრო ბალანსი	-16.3%	-9.7%	-9.0%	-9.3%	-8.7%	-8.2%	-7.1%	-7.3%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,272	4,902	5,010	5,126	5,840	6,114	6,735	7,367
იმპორტის ჯერადი	4.6	3.8	3.4	3.2	3.4	3.4	3.5	3.5
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	849	1,837	839	958	1,094	1,250	1,427	1,629

დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)²⁶

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	% -ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	10.6%	11.0%	7.5%	7.6%	6.4%	6.8%	6.7%	6.8%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.6%	11.9%	2.5%	3.6%	3.5%	3.8%	3.8%	3.9%
მშპ დეფლატორი	10.2%	8.2%	2.8%	3.7%	3.6%	3.9%	3.8%	3.8%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	60,724	72,860	80,246	89,711	98,938	109,783	121,593	134,687
მილიონი აშშ დოლარი	18,849	24,985	30,536	32,438	35,916	39,853	44,140	48,894
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	16,374	19,626	21,575	24,010	26,480	29,382	32,543	36,048
დოლარი	5,083	6,730	8,210	8,672	9,613	10,667	11,814	13,087
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	116.3	109.7	107.5	110.0	109.1	108.7	107.7	107.8
მონხმარება	95.6	85.7	81.6	82.2	81.9	80.1	80.5	80.8
კერძო	88.7	79.4	74.8	75.5	75.2	73.5	74.0	74.5
სახელმწიფო	6.9	6.3	6.8	6.8	6.7	6.6	6.5	6.3
ინვესტიციები	20.7	24.1	25.9	27.8	27.2	28.6	27.2	27.0
კერძო	13.1	15.9	17.8	19.9	20.8	22.7	21.6	21.6
სახელმწიფო	7.6	8.2	8.1	7.9	6.4	5.9	5.6	5.4
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	10.4	19.5	23.0	22.3	21.6	22.9	21.5	21.5
სახელმწიფო	0.6	5.2	5.2	5.5	4.8	4.8	5.2	5.3
კერძო	9.8	14.4	17.8	16.8	16.8	18.0	16.3	16.2
ფისკალური სექტორი	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	15,143	19,377	22,124	25,294	27,111	29,728	32,662	35,608
საგადასახადო შემოსავლები	13,380	17,386	19,733	23,222	25,062	28,009	30,857	33,872
პირდაპირი გადასახადები	5,395	7,797	8,924	11,001	11,807	13,149	14,567	16,117
არაპირდაპირი გადასახადები	7,985	9,589	10,809	12,221	13,255	14,860	16,290	17,755

26. ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 31 მაისს წარმოდგენილ 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	19,358	21,579	24,446	27,450	28,836	31,549	34,245	37,201
მიმდინარე ხარჯები	14,767	15,611	17,913	20,340	22,382	24,407	26,335	28,440
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,591	5,968	6,533	7,110	6,454	7,142	7,910	8,761
საოპერაციო სალდო	375	3,766	4,211	4,954	4,729	5,321	6,328	7,168
მთლიანი სალდო	-3,795	-1,766	-1,888	-1,806	-1,425	-1,571	-1,382	-1,393
მთავრობის ვალი	29,812	28,587	31,482	33,625	35,702	38,172	40,764	43,388
საგარეო	23,967	21,392	22,876	23,615	24,150	24,968	25,801	26,572
საშინაო	5,845	7,195	8,606	10,011	11,552	13,204	14,963	16,816
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-3,831	-2,107	-1,980	-1,763	-1,525	-1,671	-1,482	-1,493
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-3,796	-1,601	-1,786	-1,615	-1,145	-1,344	-1,203	-1,205
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	24.9%	26.6%	27.6%	28.2%	27.4%	27.1%	26.9%	26.4%
საგადასახადო შემოსავლები	22.0%	23.9%	24.6%	25.9%	25.3%	25.5%	25.4%	25.1%
პირდაპირი გადასახადები	8.9%	10.7%	11.1%	12.3%	11.9%	12.0%	12.0%	12.0%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.1%	13.2%	13.5%	13.6%	13.4%	13.5%	13.4%	13.2%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	31.9%	29.6%	30.5%	30.6%	29.1%	28.7%	28.2%	27.6%
მიმდინარე ხარჯები	24.3%	21.4%	22.3%	22.7%	22.6%	22.2%	21.7%	21.1%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	7.6%	8.2%	8.1%	7.9%	6.5%	6.5%	6.5%	6.5%
საოპერაციო სალდო	0.6%	5.2%	5.2%	5.5%	4.8%	4.8%	5.2%	5.3%
მთლიანი სალდო	-6.2%	-2.4%	-2.4%	-2.0%	-1.4%	-1.4%	-1.1%	-1.0%
მთავრობის ვალი	49.1%	39.2%	39.2%	37.5%	36.1%	34.8%	33.5%	32.2%
საგარეო	39.5%	29.4%	28.5%	26.3%	24.4%	22.7%	21.2%	19.7%
საშინაო	9.6%	9.9%	10.7%	11.2%	11.7%	12.0%	12.3%	12.5%
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.9%	-2.5%	-2.0%	-1.5%	-1.5%	-1.2%	-1.1%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.2%	-2.2%	-1.8%	-1.2%	-1.2%	-1.0%	-0.9%

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
მონეტარული სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	0.0%	4.0%	3.4%	3.4%	3.5%	3.6%	3.7%	3.8%
წმინდა საშინაო აქტივები	55.8%	47.5%	50.4%	55.0%	60.6%	65.5%	69.7%	74.3%
ფართო ფული M3	55.7%	51.6%	53.8%	58.4%	64.1%	69.1%	73.4%	78.0%
ფართო ფული M2	26.5%	27.2%	31.3%	34.0%	37.3%	40.2%	42.7%	45.4%
საგარეო სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-10.3%	-4.5%	-4.3%	-5.5%	-5.6%	-5.7%	-5.7%	-5.5%
სავაჭრო ბალანსი	-16.3%	-9.7%	-9.0%	-10.1%	-9.1%	-8.7%	-7.7%	-7.8%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,272	4,902	5,010	5,714	5,985	6,515	7,231	7,949
იმპორტის ჯერადი	4.6	3.8	3.4	3.5	3.4	3.4	3.5	3.5
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	849	1,837	839	992	1,172	1,385	1,637	1,935

დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2024-2028 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი)²⁷

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	% -ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	10.6%	11.0%	7.5%	4.8%	2.7%	2.9%	2.7%	2.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.6%	11.9%	2.5%	2.3%	2.2%	2.3%	2.1%	2.1%
მშპ დეფლატორი	10.2%	8.2%	2.8%	2.5%	2.3%	2.3%	2.1%	2.1%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	60,724	72,860	80,246	86,398	90,799	95,579	100,307	105,127
მილიონი აშშ დოლარი	18,849	24,985	30,536	31,240	32,961	34,697	36,413	38,163
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	16,374	19,626	21,575	23,124	24,301	25,581	26,846	28,136
დოლარი	5,083	6,730	8,210	8,353	8,822	9,287	9,746	10,214
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	116.3	109.7	107.5	109.0	107.3	107.8	106.7	106.6
მოსხმარება	95.6	85.7	81.6	80.6	78.8	80.3	80.4	79.8
კერძო	88.7	79.4	74.8	73.5	71.5	72.7	72.6	71.7
სახელმწიფო	6.9	6.3	6.8	7.0	7.3	7.6	7.8	8.1
ინვესტიციები	20.7	24.1	25.9	28.4	28.5	27.5	26.2	26.8
კერძო	13.1	15.9	17.8	20.2	21.5	20.8	19.4	19.9
სახელმწიფო	7.6	8.2	8.1	8.2	7.0	6.7	6.8	7.0
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	10.4	19.5	23.0	24.2	25.2	24.6	23.0	23.7
სახელმწიფო	0.6	5.2	5.2	5.0	3.8	3.5	3.7	3.9
კერძო	9.8	14.4	17.8	19.1	21.4	21.1	19.3	19.7
ფისკალური სექტორი	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	15,143	19,377	22,124	24,691	25,868	27,751	30,085	32,589
საგადასახადო შემოსავლები	13,380	17,386	19,733	22,527	23,815	26,055	28,305	30,878
პირდაპირი გადასახადები	5,395	7,797	8,924	10,556	11,110	12,209	13,349	14,577
არაპირდაპირი გადასახადები	7,985	9,589	10,809	11,972	12,705	13,846	14,956	16,300

27. ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2024 წლის 31 მაისს წარმოდგენილ 2024-2028წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	19,358	21,579	24,446	27,450	28,732	30,857	33,185	35,765
მიმდინარე ხარჯები	14,767	15,611	17,913	20,340	22,382	24,407	26,335	28,440
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,591	5,968	6,533	7,110	6,350	6,450	6,850	7,325
საოპერაციო სალდო	375	3,766	4,211	4,351	3,486	3,343	3,750	4,149
მთლიანი სალდო	-3,795	-1,766	-1,888	-2,409	-2,564	-2,857	-2,900	-2,976
მთავრობის ვალი	29,812	28,587	31,482	33,625	35,702	38,172	40,764	43,388
საგარეო	23,967	21,392	22,876	23,615	24,150	24,968	25,801	26,572
საშინაო	5,845	7,195	8,606	10,011	11,552	13,204	14,963	16,816
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-3,831	-2,107	-1,980	-2,366	-2,664	-2,957	-3,000	-3,076
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-3,796	-1,601	-1,786	-2,218	-2,284	-2,630	-2,720	-2,789
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	24.9%	26.6%	27.6%	28.6%	28.5%	29.0%	30.0%	31.0%
საგადასახადო შემოსავლები	22.0%	23.9%	24.6%	26.1%	26.2%	27.3%	28.2%	29.4%
პირდაპირი გადასახადები	8.9%	10.7%	11.1%	12.2%	12.2%	12.8%	13.3%	13.9%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.1%	13.2%	13.5%	13.9%	14.0%	14.5%	14.9%	15.5%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	31.9%	29.6%	30.5%	31.8%	31.6%	32.3%	33.1%	34.0%
მიმდინარე ხარჯები	24.3%	21.4%	22.3%	23.5%	24.6%	25.5%	26.3%	27.1%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	7.6%	8.2%	8.1%	8.2%	7.0%	6.7%	6.8%	7.0%
საოპერაციო სალდო	0.6%	5.2%	5.2%	5.0%	3.8%	3.5%	3.7%	3.9%
მთლიანი სალდო	-6.2%	-2.4%	-2.4%	-2.8%	-2.8%	-3.0%	-2.9%	-2.8%
მთავრობის ვალი	49.1%	39.2%	39.2%	38.9%	39.3%	39.9%	40.6%	41.3%
საგარეო	39.5%	29.4%	28.5%	27.3%	26.6%	26.1%	25.7%	25.3%
საშინაო	9.6%	9.9%	10.7%	11.6%	12.7%	13.8%	14.9%	16.0%
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.9%	-2.5%	-2.7%	-2.9%	-3.1%	-3.0%	-2.9%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-6.3%	-2.2%	-2.2%	-2.6%	-2.5%	-2.8%	-2.7%	-2.7%

	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 ფაქტი	2024 PBO მოსალოდნელი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი	2028 PBO პროგნოზი
მონეტარული სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	0.0%	4.0%	3.4%	3.6%	3.8%	4.1%	4.5%	4.8%
წმინდა საშინაო აქტივები	55.8%	47.5%	50.4%	51.6%	54.0%	56.5%	59.3%	62.3%
ფართო ფული M3	55.7%	51.6%	53.8%	55.1%	57.9%	60.6%	63.7%	67.1%
ფართო ფული M2	26.5%	27.2%	31.3%	32.6%	34.9%	37.2%	39.8%	42.7%
საგარეო სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-10.3%	-4.5%	-4.3%	-4.3%	-3.3%	-3.0%	-3.2%	-3.1%
სავაჭრო ბალანსი	-16.3%	-9.7%	-9.0%	-9.1%	-7.3%	-7.8%	-6.7%	-6.6%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,272	4,902	5,010	5,305	5,707	5,938	6,130	6,427
იმპორტის ჯერადი	4.6	3.8	3.4	3.5	3.7	3.7	3.8	3.8
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	849	1,837	839	833	827	820	814	799

დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2024 წელი				2025 წელი			
	ივნისი 2024		დეკემბერი 2023		ივნისი 2024		დეკემბერი 2023	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	6.0%	6.7%	5.2%	5.6%	5.0%	5.0%	5.0%	5.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	2.5%	2.6%	2.8%	3.0%	3.1%	2.9%	3.0%	2.7%
მშპ დეფლატორი	3.1%	3.3%	3.0%	3.2%	3.2%	3.2%	3.0%	3.2%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	87,701	88,531	85,981	86,369	95,033	95,970	92,988	93,567
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	22,650	22,940	22,053	22,389	24,050	24,246	23,799	24,147
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,742	10,860	10,407	10,687	11,390	11,426	11,341	11,604
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,908	12,081	11,646	11,701	12,660	12,820	12,458	12,543
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი საღებო (მლნ ლარი)	-2,230	-1,996	-2,230	-2,118	-2,210	-2,133	-2,048	-1,887
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.0%	-4.7%	-4.7%	-5.4%	-4.8%	-4.9%	-4.6%	-5.3%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.8%	-9.3%	-10.0%	-9.8%	-8.1%	-8.7%	-9.6%	-9.7%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	5.1%	7.4%	7.9%	13.5%	7.8%	8.3%	8.7%	11.8%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	5.5%	7.6%	6.8%	14.5%	6.3%	7.3%	7.8%	10.9%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,460	5,126	5,910	5,403	5,897	5,840	6,383	5,991
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	51,241	50,233	51,506	51,517	59,017	57,822	59,130	59,300
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	29,633	29,320	28,527	27,890	34,257	34,455	33,071	32,217

დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2026-2027 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2026 წელი				2027 წელი			
	ივნისი 2024		დეკემბერი 2024		ივნისი 2024		დეკემბერი 2024	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.1%	5.2%	5.0%	4.9%	5.2%	5.1%	5.0%	5.2%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	2.8%	3.0%	2.9%	3.0%	2.8%	3.0%	2.8%
მშპ დეფლატორი	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%	2.9%	3.0%	2.8%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	102,876	104,064	100,567	101,119	111,472	112,619	108,763	109,358
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	26,100	26,531	25,463	25,677	28,200	28,826	27,538	27,879
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	12,400	12,560	12,169	12,216	13,438	13,733	13,193	13,337
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	13,700	13,972	13,294	13,461	14,762	15,092	14,345	14,543
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი საღებო (მლნ ლარი)	-2,241	-2,381	-2,090	-2,019	-2,416	-2,379	-2,292	-2,088
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.5%	-4.4%	-4.3%	-4.8%	-4.3%	-4.3%	-4.0%	-4.7%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-7.9%	-8.2%	-9.2%	-9.8%	-7.7%	-7.1%	-8.7%	-8.8%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.8%	5.1%	8.7%	14.0%	8.9%	10.0%	8.6%	10.1%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.3%	4.7%	7.9%	13.3%	8.5%	7.6%	7.8%	8.5%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	6,369	6,114	6,893	6,648	6,879	6,735	7,445	7,164
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	67,987	67,359	67,883	67,561	78,499	77,954	77,932	78,188
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	39,612	39,688	38,338	37,078	45,903	45,717	44,445	43,340

დანართი 6: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის²⁸

	2024		2025		2026		2027		2028	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	7.3%	7.6%	6.3%	6.4%	6.4%	6.8%	6.5%	6.7%	6.5%	6.8%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.5%	3.6%	4.1%	3.5%	4.0%	3.8%	4.0%	3.8%	4.0%	3.9%
მშპ დეფლაციონი	4.1%	3.7%	4.2%	3.6%	4.0%	3.9%	4.0%	3.8%	4.0%	3.8%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	89,637	89,711	99,287	98,938	109,867	109,783	121,688	121,593	134,782	134,687
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	23,028	23,222	24,946	25,062	27,622	28,009	30,459	30,857	33,628	33,872
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,897	11,001	11,799	11,807	13,118	13,149	14,520	14,567	16,090	16,117
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	12,131	12,221	13,147	13,255	14,504	14,860	15,939	16,290	17,538	17,755
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-1,852	-1,806	-1,418	-1,425	-1,411	-1,571	-1,217	-1,382	-905	-1,393
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.3%	-5.5%	-5.3%	-5.6%	-5.3%	-5.7%	-5.4%	-5.7%	-5.6%	-5.5%
საეჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-9.3%	-10.1%	-9.0%	-9.1%	-9.2%	-8.7%	-9.5%	-7.7%	-9.8%	-7.8%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარში)	7.6%	8.4%	10.3%	9.5%	11.4%	9.3%	11.5%	10.4%	11.4%	9.5%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარში)	8.8%	10.1%	9.7%	8.0%	11.6%	8.9%	11.9%	8.4%	11.9%	9.9%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარში)	5,460	5,714	5,897	5,985	6,369	6,515	6,879	7,231	7,429	7,949
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	53,298	52,393	63,867	63,452	76,547	75,820	91,952	89,263	110,457	105,089
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	30,757	30,462	36,915	36,891	44,316	44,083	53,314	51,899	64,139	61,100

28. ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2024 წლის ივნისში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული ოპტიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას

დანართი 7: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2024-2028 წლებისთვის²⁹

	2024		2025		2026		2027		2028	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	3.4%	4.8%	2.4%	2.7%	2.5%	2.9%	2.6%	2.7%	2.6%	2.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	1.5%	2.3%	2.1%	2.2%	2.0%	2.3%	2.0%	2.1%	2.0%	2.1%
მშპ დეფლაციონი	2.1%	2.5%	2.2%	2.3%	2.0%	2.3%	2.0%	2.1%	2.0%	2.1%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	84,720	86,398	88,662	90,799	92,696	95,579	97,008	100,307	101,521	105,127
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	22,063	22,527	22,687	23,815	23,847	26,055	24,952	28,305	26,128	30,878
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,503	10,556	10,772	11,110	11,347	12,209	11,896	13,349	12,483	14,577
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,560	11,972	11,915	12,705	12,500	13,846	13,056	14,956	13,645	16,300
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,230	-2,409	-2,210	-2,564	-2,241	-2,857	-2,416	-2,900	-2,597	-2,976
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.8%	-4.3%	-4.3%	-3.3%	-3.9%	-3.0%	-3.4%	-3.2%	-2.9%	-3.1%
საეჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.3%	-9.1%	-7.2%	-7.3%	-6.4%	-7.8%	-5.7%	-6.7%	-5.1%	-6.6%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარში)	1.0%	0.8%	3.5%	5.0%	4.5%	2.7%	4.6%	3.0%	4.6%	4.9%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარში)	0.6%	1.2%	1.3%	1.8%	3.2%	4.1%	3.4%	1.1%	3.4%	4.8%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,460	5,305	5,897	5,707	6,369	5,938	6,879	6,130	7,429	6,427
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	47,792	47,642	51,309	52,549	55,099	57,962	59,308	63,933	63,838	70,519
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	27,741	28,201	30,008	31,670	32,468	35,565	35,208	39,940	38,179	44,853

29. ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2024 წლის ივნისში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული პესიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას

